

Atvērsim vārtus!

Metodiskie ieteikumi skolotājam

Mācību līdzeklis latviešu valodas apguves veicināšanai
trešo valstu valstspiederīgo bērniem
vecumā no 13 līdz 18 gadiem

Atvērsim vārtus!

Metodiskie ieteikumi skolotājam

Komplektā **Atvērsim vārtus!** ir

Mācību līdzeklis

Kartīšu komplekts

Metodiskie ieteikumi skolotājam

E-materiāli

Autori:

Ilze Auziņa

Iveta Grīnberga

Anta Lazareva

Iveta Marševska

Īrīsa Ozola

Laima Pamiljane

Pēteris Vanags

Mācību līdzeklis latviešu valodas apguves veicināšanai

trešo valstu valstspiederīgo bērniem

vecumā no 13 līdz 18 gadiem

EIROPAS SAVIENĪBA

Saturs

Ievads	5
Adaptācijas programma	8
1. nodaļa. Kas es esmu	17
2. nodaļa. Es esmu pilsētā	20
3. nodaļa. Es eju uz skolu	22
4. nodaļa. Es plānoju savu laiku	25
5. nodaļa. Esmu mājās	29
6. nodaļa. Garšīgi gan!	33
7. nodaļa. Iepērkos	36
8. nodaļa. Gribu būt vesels	39
9. nodaļa. Ja man būtu...	42
10. nodaļa. Kurš var palīdzēt?	45
11. nodaļa. Gadalaiki	48
12. nodaļa. Celošana	53
13. nodaļa. Svētki	57
14. nodaļa. Valodas likumības	59

UDK 811.174(07)

At 963

Māksliniece *Anita Ozoliņa*

Literārā redaktore *Nelda Sniedze*

Tehniskā redaktore *Ilga Klotiņa*

Korektore *Rita Elstiņa*

Maketētājs *Edgars Švanks*

Projekta vadītāja *Marina Milaša*

Projektā līdzdarbojās Latviešu valodas aģentūras pārstāvji:

vecākā metodiķe *Vineta Vaivade*

metodiķe *Anita Sniedze*

metodiķe *Ērika Pičukāne*

projekta koordinatore *Gunta Klava*

Projekts tika īstenots Eiropas trešo valstu valstspiederīgo integrācijas fonda

2009. gada programmas ietvaros ar Eiropas Savienības (75%)

un Latvijas valsts budžeta (25%) finansējumu.

Darba autortiesības ir aizsargātas saskaņā ar LR „Autortiesību likumu”.

Darba publicēšana jebkurā drukātā vai elektroniskā formā kopumā vai pa daļām, tā izdošana, izplatīšana plašsaziņas līdzekļos, kā arī kopēšana ir stingri aizliegta bez LVA rakstiskas piekrišanas.

© 2011, LVA

Iespiests Veiters korporācija SIA

ISBN 978-9984-815-36-7

levads

Lai stiprinātu integrācijas procesus un trešo valstu valstspiederīgo pusaudžu un jauniešu iekļaušanos Latvijas sabiedrībā, ir izveidots mācību līdzekļu komplekts „Atvērsim vārtus!”.

Tas ir mūsdienīgs mācību līdzeklis pusaudžiem un jauniešiem vecumā no 13 līdz 18 gadiem, kuri ir ieradušies Latvijā no trešajām valstīm un kuriem nav latviešu valodas priekšzināšanu.

Mācību līdzekļu komplekta uzdevumi ir šādi:

- 1) iepazīstināt skolēnu ar leksiku un komunikatīvajām frāzēm, kuras nepieciešamas kādā konkrētā saziņas situācijā,
- 2) piedāvāt gramatikas minimumu sarunvalodas prasmju attīstībai,
- 3) sniegt praktiskus padomus, piemēram, kur nopirkt sabiedriskā transporta biletu vai kā pareizi uzrakstīt adresi uz aploksnes,
- 4) izcelt kultūras savdabības, lai skolēns varētu labāk justies Latvijas sabiedrībā.

Mācību līdzeklis ir paredzēts 60 stundām, un tā saturs atbilst valodas prasmes pamata (A1) līmenim.

Mācību līdzekļu komplekts „Atvērsim vārtus!” ir veidots, pamatojoties uz vispārdidaktiskajiem principiem:

- veseluma,
- teorētiskās un praktiskās darbības vienotības,
- saprotamības jeb pieejamības,
- individualizācijas,
- funkcionalitātes,
- uzskatāmības.

Veseluma princips izpaužas *tematu atlasē*, kas veido to daudzveidīgo vidi, kurā ir nepieciešamas latviešu valodas prasmes, apgūstamo *gramatisko modeļu un likumību pie-dāvājumā*, jo tie veido izpratni par latviešu valodas sistēmu, *leksiskā materiāla atlasē*, sekmējot leksiskā minimaума apguvi.

Mācību līdzekļu komplektā ir ievērots arī **teorētiskās un praktiskās darbības vienotības princips**. Skolēni mācās valodu, jautājot un atbildot, diskutējot, izmantojot valodas modeļus kā paraugus. Tālākajā valodas apgvē tiek sekmēta gramatisko konstrukciju saskatīšana un uztversana valodā, tad tiek piedāvāta zināšanu nostiprināšana, sniedzot kopsavilkumu tabulās un shēmās.

Lai īstenotu **saprotamības jeb pieejamības principu**, īpaša vērība ir veltīta tekstu izkārtojumam, uzdevumu formulējumam un to secībai mācību līdzeklī. Tie veicina „piere-dzes veidošanos, kas kā „sniega bumba”, ja to prasmīgi vel, aug arvien lielāka, un katra nākamā kārta ir loģisks iepriekšējā darba turpinājums, klāt liekot jaunu pieredzi, kas rodas, spējot patstāvīgi saskatīt savstarpējo saistību starp jēdzieniem un spriedumiem un veidot savus slēdzienus” (Anspoka, 2008).

Ar iepriekš nosaukto principu saistīts arī **uzskatāmības princips**. Tā pamatā ir teorija par uzskatāmību mācību procesā. Mācību līdzekļu komplekts „Atvērsim vārtus!” ir veidots kā vizuāls atbalsts skolēna izziņas darbības, asociatīvās domāšanas ierosināšanai. Mācību satura būtiska sastāvdaļa ir arī ilustrācijas, zīmējumi u.c., kas rosina skolēnu domāt, runāt vai rakstīt.

Mācību līdzeklis ļauj respektēt skolēnu atšķirīgo fizioloģisko, psiholoģisko un sociālo attīstību. Piedāvātais mācību saturs ir diferencēts šādi:

- pietiekami daudz uzdevumu un vingrinājumu, lai skolēns un skolotājs varētu izvēlēties,
- mācību materiāls ir kompaktdiskā, kuru skolēns var lietot atbilstoši savām vajadzībām, vēlmēm, spējām,
- papildu mācību materiāls ir kartīšu komplektā, kuru skolotājs var arī izmantot darbā ar zinošākiem skolēniem,
- papildu uzdevumi un mācību materiāli ir skolotāja grāmatā.

Funkcionalitātes princips nosaka tādu mācību saturu izvēli, kas skolēnu rosina patstāvīgi darboties, sadarboties ar citiem, mācīties paust savu viedokli, prast to pamatot, lietojot konkrētajai situācijai atbilstošus valodas līdzekļus. Skolēns mācās informēt, iegūt informāciju, precizēt, pieņemt, noraidīt, paust emocijas, pārliecināt u.tml.

Īpaši nozīmīga iezīme ir **pašvērtējuma un vērtējuma prasmju veidošanās**, tāpēc daļa no mācību uzdevumiem ir tādi, kurus skolēns var salīdzināt ar paraugu, mācīties pēc iepriekš zināmiem kritērijiem, vērtēt savu un citi skolēnu darbu u.tml. Katras nodaļas beigās ir sadaļa „Atkārto!”. Piedāvātos uzdevumus skolēns var izmantot pašvērtējumam. Pašvērtējuma paraugi ir arī šajā grāmatā. Strādājot e-vidē ar kompaktdiska materiāliem, ir iespējams pārbaudīt savas zināšanas un vingrinātības vairākas reizes.

Mācību līdzekļu komplektā ir ievēroti arī latviešu valodas kā svešvalodas lingvodidaktiskie principi. Lingvodidaktisko principu izvēli nosaka komunikatīvā un funkcionālā pieeja. Būtiskākie lingvodidaktiskie principi, kuri ievēroti šajā mācību līdzeklī, ir šādi:

- situativitātes princips,
- valoddarbības veidu integritātes princips.

Pamatojoties uz **situativitātes principu**, valodas līdzekļu lietojums atkarīgs no konkrētas saziņas situācijas, kuras komponenti ir adresants (persona, kura runā vai raksta), adresāts (informācijas saņēmējs, saziņas partneris, persona, kura klausās vai lasa), saziņas temats (tas, par ko tiek runāts, rakstīts), saziņas motīvs (komunikācijas nolūks, iecere, kas nosaka runas veidu), saziņas mērķis (sniegt vai iegūt informāciju, rosināt saziņas partneri domāt, rīkoties, emocionāli ietekmēt saziņas partneri, apgūt jaunas sociālās normas u.c.), saziņas apstākļi (kur notiek saziņa (vieta), kad notiek saziņa (laiks)).

Mācību līdzeklī ir iekļauti mācību uzdevumi, kas sekmē skolēna spēju lietot valodas līdzekļus atbilstoši saziņas tematam, nolūkam, mērķim, saziņas apstākļiem, paralēli valodas līdzekļiem mutvārdu runā mācīties izmantot arī citus izteiksmes līdzekļus (mīmiku, žestus, intonāciju u.c.), apgūt prasmi arī rakstu runā izmantot valodas leksiskos un gramatiskos līdzekļus.

Integritātes princips nosaka, ka vienlaikus un veselumā tiek nodrošināta klausīšanās, runāšanas, lasīšanas un rakstīšanas kā valoddarbības veida apguve.

Mācību līdzekļu komplektu veido skolēna mācību grāmata, e-mācību materiāls, papildu mācību materiāls – kartīšu komplekts un skolotāja grāmata.

Mācību materiāls skolēna mācību grāmatā ir izkārtots 13 nodaļās. Katras nodaļas sākumā ir leksikas minimums – bilžu vārdnīca, katras nodaļas beigās ir sadaļa „Atkārto!”. Katrā nodaļā ir apakštemati – konkrēta saziņas situācija, kurā skolēns mācās klausīties, runāt, lasīt, rakstīt. Ieteicamais (piedāvātais) gramatikas minimums ir dots sadaļā „Ievēro!”. Gramatisko zināšanu pilnveidei skolotājs var izmantot arī pārskatu par latviešu valodas likumībām mācību grāmatas beigās.

E-mācību materiālā ir uzdevumi vārdu krājuma un gramatikas zināšanu, kā arī klausīšanās prasmju pilnveidei. Šo mācību materiālu skolotājs galvenokārt var izmantot klausīšanās prasmju pilnveidei, pareizrakstības un pareizrunas vingrināšanai, skolēna patstāvīgās

un radošās darbības sekmēšanai, kā arī informācijas iegūšanai par skolēna zināšanām un prasmēm.

Papildu mācību materiālā – kartītēs – ir vārdu krājuma pilnveides iespējas, valodas modeli un likumības valodas pareizības sekmēšanai, dialogu piemēri un situācijas Latvijas sociālās un kultūrvides izpratnei.

Skolotāja grāmatā ir mācību programma, ieteicamais mācību satura sadalījums pa nodalījām un nodarbībām ar norādēm uz uzdevumiem skolēna mācību grāmatā, kompaktdiskā un skolotāja grāmatā. Skolotājam ir iespēja izmantot papildu mācību materiālus – pielikumus (spēles, izdales materiālus, diktātus). Ir dotas arī atbildes uz skolēna mācību grāmatas sadaļā „Atkārto!” uzdevumiem.

Tādējādi mācību līdzekļu komplekts „Atvērsim vārtus!” sniedz iespēju trešo valstu valstspiederīgajiem pusaudžiem un jauniešiem sākt latviešu valodas apguvi, motivē mācīties latviešu valodu un sekmē interesi ne tikai par valodu, bet arī par zemi, kurā viņi dzīvo, – Latviju.

Adaptācijas programma

trešo valstu valstspiederīgo bērniem vecumā no 13 līdz 18 gadiem

Programmas mērķis ir nodrošināt valsts valodas pamatprasmju (A1 līmenis) apguvi un sniegt zināšanas par Latvijas un Eiropas pamatvērtībām, vēsturi, ģeogrāfiju, kultūru, tādējādi sekmējot adaptācijas un integrācijas procesu Latvijas vidē un sabiedrībā.

Programmas mērķgrupa ir skolēni vecumā no 13 līdz 18 gadiem.

Adaptācijas programma ir veidota 60 stundām, tās apguvei vēlams veltīt ne ilgāk kā 3 mēnešus.

Mācību programmas apguves pamatā ir **komunikatīvā** pieeja

- saturā ir īstenots tematiskais princips;
- mērķi, uzdevumi un sasniedzamais rezultāts vērsti uz valodas praktisko apguvi;
- valodas likumību apguve pakārtota sazinās prasmju apguvei.

Sasniedzamais rezultāts valodā

Demonstrējot klausīšanās prasmi, skolēns

- ir atvērts komunikācijai latviešu valodā;
- uztver un saprot lēnu un skaidru runu;
- uztver un saprot vienkāršus un precīzus jautājumus par mācībām un sadzīvi;
- uztver vienkārša un īsa teksta saturu;
- saklausa informatīvā tekstā sev nepieciešamo informāciju.

Demonstrējot runāšanas prasmi, skolēns

- sniedz pamatinformāciju par sevi;
- uzdod īsus, vienkāršus jautājumus, kas saistīti ar ikdienas vajadzībām;
- nosauc un raksturo priekšmetus, parādības, notikuma vietu, laiku un notiekošo darbību;
- pakāpeniski attīsta savu mutvārdu valodu un paplašina vārdu krājumu.

Demonstrējot lasīšanas prasmi, skolēns

- lasa un saprot apjomā īsus, vienkāršus tekstus (uzraksti, paziņojumi, reklāmas, sludinājumi u.tml.), kas saistīti ar mācišanos vai sadzīves vajadzībām;
- atrod lasītajā tekstā nepieciešamo informāciju;
- vienkāršā tekstā uztver un saprot gan galveno domu, gan svarīgākās detaļas.

Demonstrējot rakstīšanas prasmi, skolēns

- rakstiski sniedz informāciju par sevi;
- uzraksta vienkāršus lietišķos rakstus (aizpilda anketas, raksta apsveikumus, ielūgumus u.tml.);
- raksturo priekšmetus, cilvēkus, notikuma vietu, laiku, notiekošo darbību.

Nr.		Nodalas/ temati	Komunikatīvās funkcijas	Sasniedzamais rezultāts	Gramatiskie modeji
1.	Kas es esmu?	<ul style="list-style-type: none"> Sasveicinās/atvadās; atvainojas. Nosauc savu vārdu, uzvārdu. Jautā citiem, kā viņus sauc. Stāsta par savu ģimeni, nosaucot ģimenes locekļu vārdus, norādot radniecības pakāpi. Stāsta, no kuriens ir, kādā valodā runā. 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Labrit! Labdien! Labvakar! Sveiki! Uz redzešanos! Paldies! Lūdzu!</i> • <i>Atā!</i> • Radniecības apzīmējumi: <i>māte / mamma, tēvs / tētis, māsa, brālis, vecmāmiņa / vecāmāte, vectētiņš / vectēvs; bērni, dēls, meita; mazmeita, mazdēls; ģimene.</i> • <i>Draugs, draudzene; skolēns, students, pensionārs.</i> • <i>Eiropas un Eiropas kaimiņu valstu nosaukumi.</i> • <i>Tautību nosaukumi: latvietis, latviete; krievs, krieviete; lietuviete, lietuvietis u.c.</i> • <i>Kas es esmu? Es neesmu ...</i> • <i>Vai tu es? Kas viņš / viņa ir?</i> • <i>Kāds ir tavs vārds? Kā tevi sauc? Mani sauc ... Mans vārds/uzvārds ir ...</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Personu vietniekvārdi. • Darbības vārds <i>būt/ nebūt</i> (vienkāršajā tagadnē). • Sieviešu, vīriešu dzimte. • Vsk. un dsk. • Lietvārds nominatīvā. • <i>Es esmu/ neesmu + Nom.</i> • <i>Es esmu/ neesmu no + Gen.</i> 	
2.	Es esmu pilsētā...	<ul style="list-style-type: none"> Jautā, atbild, kur un kas atrodas. Nosauc adresi, telefona numuru, e-pasta adresi. Uzraksta adresi uz aploksnes. Pajautā vēlreiz, precīzē. Raksturo lietas un parādības. Jautā un atbild, cik ir pulkstenis (stundas un pusstundas), • Kur tu dzīvo? Es dzīvoju ... • Kas tas / tā ir? Kur ta s / tā ir? Kāda tā ir? • Kāda ir tava adrese un telefona numurs? Kur tas / tā atrodas? Uz kurieni un ar ko tu brauc? • Cik ir pulkstenis? Cikos? 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Brižibas piemineklis, opera, aptieka, policija, pasts, medicīnas centrs, autobusu pietura, turgus, kiosks, veikals, parks, skola, atkritumu kaste.</i> • <i>Iela, Vecrīgas karte, tūrists, bazarīca, muzejs, laukums, Laimas pulkstenis, viesnīca, pils, katedrāle, universitate, teātris.</i> • <i>Autobuss, mikroautobuss, trolejbuss, tramvajs, automašīna, taksometrs / taksis, velosipēds, vilciens.</i> • <i>Kur tu dzīvo? Es dzīvoju ...</i> • <i>Kas tas / tā ir? Kur ta s / tā ir? Kāda tā ir?</i> • <i>Kāda ir tava adrese un telefona numurs? Kur tas / tā atrodas?</i> • <i>Uz kurieni un ar ko tu brauc?</i> • <i>Cik ir pulkstenis? Cikos?</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Lokatīvs vietas apzīmēšanai (visas deklin., vsk.). • Darbības vārda dzīvot locīšana vienkāršajā tagadnē. • Norādāmie vietniekvārdi: <i>tas, tā, tie, tās.</i> • Apstākļa vārdi: <i>te, tur, tagad, tuvu, tālu, pa kreisi, pa labi.</i> • Dativs (visas deklin., vsk.). • Ipašības vārda siev., vīr. dz.; vsk., dsk. • Ipašības vārda un lietvārda galotņu saskaitošana (tikai vsk. un dsk. Nom.). • Pamata skaitīja vārdi (0 – 12). • <i>Ar un uz + Akuz.</i> 	

<p>3. Es eju uz skolu...</p> <ul style="list-style-type: none"> Nosauc skolas telpas. Nosauc mācību priekšmetus, jautā par mācību priekšmetiem. Nosauc darbības, kas saistītas ar mācībām. Pastāsta par mācībām skolā. Izsaka attieksmi man patīk/hepatīk Jautā un atbild par to, ko dara skolā, ko zina, ko mācās utt. <p>Frāzes, izteikumi</p> <p><i>Es eju uz ... Es esmu dzīmis ... Es runāju ... valodā. Kur tu esi dzīmīs ...? Kurā klasē tu mācies ...? Kādā valodā tu runā ...? Man ir/nav ... Vai tev ir ... ?</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> Skolas teļpu nosaukumi: <i>ēdnīca, klase, direktora kabinets, medicīnas kabinets</i>. Mācību stundu nosaukumi: <i>matemātika, latviešu valoda, svešvaloda, fizika, ķīmija, sports u.c.</i> Ar skolu saistītā leksika: <i>stunda, klase, grāmata, soma, zīmulis, lineāls u.c., skolotājs, skolēns.</i> <p>Uzruna: <i>skolotāj, direktor!</i></p> <p>Frāzes, izteikumi</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ar atrašanās vietu saistīto kārtas skaītja vārdu lietojums lokatīvā (13. – 19.). • Darbības vārda mācīties locišana vienkāršajā tagadnē. • Darbības v. <i>rēķināt, lasīt, rakstīt</i> (vienkāršajā tagadnē); <i>pātīkt</i> (tagadnē). • Darbības vārda <i>būt</i> lietojums 3. personā. • Man ir/ nav. • Darbības vārda <i>būt</i> personu formas + <i>no + vsk.</i>
<p>4. Es plānoju savu laiku</p> <ul style="list-style-type: none"> Sniedz un iegūst informāciju, noskaidrojot pulkstenē laiku, dienas daļas, nedēļas dienas. Sniedz un iegūst informāciju par galvenajām darbibām dažādās dienas daļās. 	<ul style="list-style-type: none"> Laiks (vārda nozīme un lietojums). Pulkstenē laiks: <i>pullkstenis, stunda, pusstunda, minūte.</i> Diennakts laiks: <i>rīts, diena, pusdienlaiks, pēcpusdiena, vakars, naktis.</i> Sauļe, mēness, zvaigznes, debesis, zeme. Nedēļa, nedēļas dienas. Šodien, vakar, aizvakar, rīt, parīt. Darbdiena, brivdiena, svētku diena. Ēst, ceļties, gulēt, darīt. <p>Frāzes, izteikumi</p> <p><i>Sakiet, lūdzu, cik ir pulkstenis? Pulkstenis ir ...? Cikos ...? Kad ...? Kurā dienā ...? Ko tu darī (darīji, darīsi) ...? Es ceļos ... Es eju ... Es ēdu ... Es eju gulēt ...</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Dienas daļu nosaukumu lietojums lokatīvā (cikos? kad?). Ar pulkstenē laiku saistīto salikto skaītītā vārdu lietojums nominatīvā (cik?) un lokatīvā (cikos?). Darbības vārdu <i>celties, braukt</i> locišana vienkāršajā tagadnē. Darbības vārdu <i>būt, nebūt</i> un <i>jet</i> locišana vienkāršajā pagātnē un nākotnē. Darbības vārda <i>darīt</i> lietojums un tā personu formas tagadnē, pagātnē un nākotnē.

<p>5. Esmu mājās...</p> <ul style="list-style-type: none"> Jautā un atbild par dzīvesietu. Nosauc istabu skaitu. Nosauc viesistabu, bērnistabu, <i>gūlamistaba</i>, vannas istabu, virtuvi, tualeti. Nosauc mēbeles. Raksturo, kur kas atrodas telpā. Raksturo savu dzīvesietu. Nosauc darbības, kas saistītas ar aktivitātēm mājās. Jautā un atbild par to, ko dara mājās. Izsaka attieksmi <i>man patik/man nepatik ...</i> 	<ul style="list-style-type: none"> Vienistabas, divistabu, trīsistabu, četrīsistabu dzīvoklis Divstāvu māja, trīsstāvu māja, daudzdzīvokļu māja, <i>personīgā māja</i>. Viesistaba, bērnistaba, <i>gūlamistaba</i>, vannas istaba, virtuve, tualete. Mēbelju un sadzīves lietu nosaukumi. <ul style="list-style-type: none"> Pievārdi <i>uz, zem, aiz, pie, virs u.c.</i> Darbību nosaukumi tagadnē vsk. 1. pers.: <i>dzīvoju, lasu, skatos TV, klausos mūziku, konstruēju, spēlēju datorspēles, pavadu laiku ar draugiem, tīru mājiu, pildu mājasdarbus, palīdzu vecākiem u.c.</i> Apstākļa vārdi parasti, vienmēr, dažreiz, reti.
<p>6. Garšigi gan!</p>	<ul style="list-style-type: none"> Nosauc ikdienā lietotos pārtikas produktus (<i>piena produkti, maize, galā, augļi, dārzeņi, zivis, garšvielas</i>). Lieto ēdienu nosaukumus (<i>zupa, kartupeļi, biezputra, kotlettes, salāti, saldais ēdiens</i>). Prot pastāstīt, ko ēd brokastis, pusdiennās, vakariņās, t.i., zina ikdienā lietotos pārtikas produktus. Zina, kā pateikt, kas garšo/negaršo. Prot pajautāt un atbildēt, ko ēd, kas gašo. Jautā par pulksteņa laiku: <i>Cikos?</i>

7. Iepārkos	<ul style="list-style-type: none"> Nosauc veikalus/ lievelveikala nodalju nosaukumus u.tml. Nosauc clāvanas (ziedi, torte, grāmata, disks, datorspēle, rotālīeta, suvenīrs, konfekšu kaste, saldumi, rotasietas). Jautā par dāvanām, precīzē informāciju par tām. Nosauc apģērbu un kurpjū izmēru. Nosauc noteiktu daudzumu. Jautā par cenu, nosauc cenu. Jautā, cik jāmaksā. Vēršas pie pārdevēja ar piekļājības frāzēm. 	<ul style="list-style-type: none"> Veikalu/ lievelveikala nodalju nosaukumi: <i>apavī/ apavu veikals, apģērbi, apģērbu veikals, grāmata / grāmatu veikals, kiosks, ziedi/ ziedu veikals u.tml.</i> Preču nosaukumi: <i>zieidi, torte, grāmata, diskis, datorspēle, rotālīeta, suvenīrs, konfekšu kaste, saldumi, rotasietas, kartītes, Lats, santīms, nauda.</i> Īpašības vārdi: <i>skaists, mazs, neliels, miljs, neparasts, salds.</i> <p>Frāzes, izteikumi</p> <ul style="list-style-type: none"> <i>Es velētos nopirkt ...</i> <i>Kur var nopirkit?</i> <i>Cik maksā ...?</i> <i>Dodiet man, lūdzu, ...!</i> <i>Vai jūs parādītu?</i> 	<ul style="list-style-type: none"> Darbības vārdu – <i>pirkst, dāvināt, maksāt – tagadnes, pagātnes, nākotnes formas.</i> <i>Es pēriku / dāvinu + ko? (Akuz.).</i> Skaitīja vārdu un lietvārdu saskaņošana. Īpašības vārdu un lietvārdu saskaņošana. Mērvienību lietojums (<i>1 kg, puskilogramms, 100 gramji u.tml.</i>) <ul style="list-style-type: none"> • Veikalu/ lievelveikala nodalju nosaukumi: <i>apavī/ apavu veikals, apģērbi, apģērbu veikals, grāmata / grāmatu veikals, kiosks, ziedi/ ziedu veikals u.tml.</i> • Preču nosaukumi: <i>zieidi, torte, grāmata, diskis, datorspēle, rotālīeta, suvenīrs, konfekšu kaste, saldumi, rotasietas, kartītes, Lats, santīms, nauda.</i> • Īpašības vārdi: <i>skaists, mazs, neliels, miljs, neparasts, salds.</i> <p>Frāzes, izteikumi</p> <ul style="list-style-type: none"> <i>Es velētos nopirkt ...</i> <i>Kur var nopirkit?</i> <i>Cik maksā ...?</i> <i>Dodiet man, lūdzu, ...!</i> <i>Vai jūs parādītu?</i>
8. Gribu būt vesels	<ul style="list-style-type: none"> Nosauc cilvēka ķermenē dasas. Raksturo cilvēku pēc ārējā izskata. Jautā un atbild par cilvēka izskatu. Salīdzina cilvēku ārējo izskatu. Jautā un atbild par savu veselību un slimībām. Pastāsta, kas jādara, lai būtu vesels. Nosauc izplatītākās slimības. 	<ul style="list-style-type: none"> Nosauc cilvēka ķermenē dasas. Raksturo cilvēku pēc ārējā izskata. Jautā un atbild par cilvēka izskatu. Salīdzina cilvēku ārējo izskatu. Jautā un atbild par savu veselību un slimībām. Pastāsta, kas jādara, lai būtu vesels. Nosauc izplatītākās slimības. 	<ul style="list-style-type: none"> Īpašības vārdi: <i>galva, kaklis, vēders, mugura, rokas, kājas, pleci, acis, ausis, deguns, mati celis, pārpēdis, pirksti.</i> Īpašības vārdi, kas raksturo ķermenē daļas: <i>garš, iss, resns, tievs, gaiši, tumši, brūnas, zilas, pelēkas u.tml.</i> <i>Kas tev sāp? Man sāp + Nom.</i> Slimību nosaukumi: <i>iesnas, klepus, saauksēšanās.</i> <i>Siims, vesels.</i> Sporda veidi: <i>hokejs, basketbols, futbols; skriešana, peldēšana u.c.</i>
9. Ja man būtu...	<ul style="list-style-type: none"> Nosauc savus valaspriekus vai pasaka, ko patīk darit brīvajā laikā. Pastāsta, ko velk mugurā dažādos gadalaikos vai nodarbojoties ar savu valasprieku. Izsaka savas domas vienkāršos teikumos. Lasa / raksta ielūgumu. Lasa / raksta apsvēkumu, dzīmšanas dienas apsvēkuma dziesmu. 	<ul style="list-style-type: none"> Nosauc savus valaspriekus vai pasaka, ko patīk darit brīvajā laikā. Pastāsta, ko velk mugurā dažādos gadalaikos vai nodarbojoties ar savu valasprieku. Izsaka savas domas vienkāršos teikumos. Lasa / raksta ielūgumu. Lasa / raksta apsvēkumu, dzīmšanas dienas apsvēkuma dziesmu. 	<ul style="list-style-type: none"> Uzrunas formas. Lietvārdu darināšana ar izskāpu -šana, -šanās. Kārtas skaitīla vārdi lokatīvā (kad?). Vēlējuma izteiksmes. Darbības vārdu nākotne.
			<p>Frāzes, izteikumi</p> <ul style="list-style-type: none"> <i>Ko tev patīk darīt? Kāds ir tavā valasprieks? Kas tev mugurā?</i> <i>Ja es būtu ..., Ja man būtu ...</i> Runā par to, kas iespējams.

<p>10. Kurš var palīdzēt?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zina, kā pasaukt palīgā. • Pastāsta, kas atgadījies (avārija, nelaimes gadījums). • Zina, kur zvanīt ākārtas situācijā. • Aizpilda anketu, pieteikumu utt. • Zina, kā ziņot atbildīgajiem dienestiem par nelaimes gadījumu. • Zina uzvedības noteikumus uz ielas vai ceļa pilsētās un laukos. • Jautā un atbild par palīdzības sniegšanu, aizklūšanu līdz konkrētam objektiem. 	<ul style="list-style-type: none"> • Profesiju nosaukumi: <i>ārsts, policists, ugunsdzēsējs, glābšanas dienests</i>. • Drošības dienestu nosaukumi: <i>ātrā palīdzība, policīja, jāzvana</i>. • <i>uz + AkuZ, ar + Instr.</i> • Darbības vārdu atvasināšana ar priedēkļiem: <i>aiz; at; pie; pār; uz; ie; iz.</i>
<p>11. Gadalaiki</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Pastāsta, ko dara un kas patīk / nepatīk katrā gadalaikā. • Saprobt un sniedz īsu un vienkāršu informāciju par laika apstākļiem. • Saprobt un sniedz informāciju par gada mēnešiem raksturīgo. • Pieraksta gadu, mēnesi un datumu.

12.	Ceļošana	<ul style="list-style-type: none"> Pastāsta, kur ir ceļojis, uz kurieni dosies. legūst un sniedz svarīgāko informāciju par ceļojumu (braucienu ilgumu, maršrutu, bijēšu cenu, transporta pienākšanas un atiešanas laiku). Noskaidro, kur un kas atrodas. Zina transporta veidus. Jautā un stāsta, ko ir redzējis. 	<ul style="list-style-type: none"> Ceļot, ceļojums, ceļošana, ekskursija. Pārvietošanās veidi: braukt ar automašīnu, autobusu, vilcienu, kuģi, laivu, velosipēdu (riteni); lidot ar lidmašīnu. Maršruts, biletē, vilcienu (autobusu) saraksts, perons, ceļš. Naktsmīte, viesu nams, lauku māja, telets, ugunskurs, pils, vecpilsēta, ala, tilts, upe, ezers. Zirgs, govs, vīsta, galvis. Mugursoma, koferis, ceļojumu soma. <p>Frāzes, izteikumi</p> <ul style="list-style-type: none"> Es gribu braukt uz ... Man interesē ... Es gribu redzēt ... Es braukšu uz ... Kur tu biji? Ko tu redzēji? Kas tev patika? Es redzēju ... Uz kurieni mēs brauksim? Uz cik dienām mēs brauksim? Cik ilgs būs ceļojums? <p>14</p> <p>Kāds ir ceļojuma maišruts?</p> <p>Ar kādu transportu (ar ko, kā) mēs brauksim?</p> <p>Cik maksā biletē līdz ...?</p> <p>Cikos atiet ...? Cikos pienāk ...?</p> <p>Lūdzu, vienu biletī līdz ...</p> <p>Kur mēs satiekamies?</p> <p>Kur atrodas ...?</p> <p>Cik tālu līdz ...?</p> <p>Konstrukcijas</p> <ul style="list-style-type: none"> Vilcienu/autobusu saraksts. Vilciens/autobuss atiet ... Vilciens/autobuss pienāk ... Lidmašīna izlido ... Lidmašīna ielido ...
-----	-----------------	--	--

13.	Svētki	<ul style="list-style-type: none"> Nosauci svētku nosaukumus. Jautā un atbild par svētku svinēšanu. Pastāsta par svētku svinēšanas tradīcijām. Salīdzina ar savas tautas tradīcijām. Pastāsta, ko dara svētkos, kā gatavojas svētkiem. Zina, kā uzaicināt, ielūgt ciemos. Uzraksta ielūgumu, apsvieku kārtīti. Nosauc dzimšanas dienas, vārda dienas datumus. Nosauc mēnešu nosaukumus. Nosauc un īsumā pastāsta par Latvijas un savas valsts simboliem. Nosauc vienkāršākās sajūtas, izjūtas, emocijas. 	<ul style="list-style-type: none"> Svētku nosaukumi. Gīmenes svētki: <i>dzimšanas diena, vārda diena, Mātes diena.</i> Gādskārtu svētki: <i>Jaungada diena, Lieldienas, Ligo diena, Jāņu diena, Ziemassvētki.</i> Valsts svētki: <ul style="list-style-type: none"> <i>1. maijs – Latvijas Republikas Satversmes sapulces sasaukšanas diena. Darba svētki.</i> <i>4. maijs – Latvijas Republikas Neatkarības pasludināšanas diena.</i> <i>1. septembris – Zīnību diena.</i> <i>11. novembris – Lāčplēša diena.</i> <i>18. novembris – Latvijas Republikas Proklamēšanas diena.</i> Darbības vārdi: <i>ielūgt, svinēt, apsveikt, dāvināt.</i>
14.		Valodas likumības	

Valodas prasmes pamata (A) līmeņa specifikācija *

Līmenis	Lasītprasme	Klausīšanās prasme	Rakstītprasme	Runātprasme
A1	<ul style="list-style-type: none"> Saprot ikdienas vajadzībām atbilstošus īstiņus un vienkāršus tekstu, īpaši, ja teksti ir papildināti ar attēliem. Iegūst pamatinformāciju no apjomā īsiem tekstiem (uzrakstiem, virsrakstiem, anketām, kartēm, pilsētu plāniem, personiskām zīmītēm, ielūgumiem, apsveikumiem u.tml.). Atrod lasītajā tekstā sev svarīgāko informāciju – kas, kur, kad, kādā veidā. Uztver fragmentāri tekstu par mazāk zināmām tēmām, saprot tajos atsevišķus vārdus, frāzes, teikumus. 	<ul style="list-style-type: none"> Saprot lēnā tempā un skaidri formulētu īstiņu un vienkāršu tekstu. Saprot informāciju par personiskiem un ar ikdienu saistītiem tematiem. Saprot pamatinformāciju ītos paziņojumos un norādēs (piemēram, sabiedriskajā transportā, stacijā, lidostā, autoostā, veikalā u.tml.). Uztver teksta galveno domu garākos tekstos par mazāk zināmu vai nezināmu tēmu (bieži tikai kontekstā), saprot atsevišķus vārdus un frāzes. 	<ul style="list-style-type: none"> Rakstveidā sniedz informāciju par personīgiem tematiem. Uzraksta vienkāršus un īstiņus tekstu (piemēram, aizpilda anketas un veidlapas, uzraksta īstiņas personiska rakstura zīmītes). Uzraksta īstiņus vienkāršus teikumus, bieži izmanto iemācītas vārdformas un vārdu savienojumus. Pieļautās klūdas bieži apgrūtina teksta sapratni. 	<ul style="list-style-type: none"> Sniedz īstiņu, vienkāršu informāciju par personiskiem tematiem un pazīstamām ikdienas situācijām. Nosauc un īsi apraksta pazīstamus priekšmetus, parādības, cilvēkus un darbības. Uzdod elementārus jautājumus, kas tieši saistīti ar personiskām vajadzībām. Lieto īstiņus, vienkāršus teikumus, iemācītas frāzes. Runā lēni, ar pauzēm, meklējot vārdus. Saziņā nereti vajadzīgs sarunas partnera atbalsts.

Līmenis	Lasītprasme	Klausīšanās prasme	Rakstītprasme	Runātprasme
A2	<ul style="list-style-type: none"> Saprot īstiņus un vienkāršus tekstu par tēmām, kas saistītas ar sadzīves situācijām un ir labāk zināmas. Prot iegūt informāciju no vienkāršiem informācijas avotiem (sludinājumiem, reklāmām, katalogiem, personiskām vēstulēm u.tml.). Saprot vienkāršā īstiņā tekstā galveno domu un svarīgākās detaļas. Ja teksts ir par nezināmām tēmām vai plašāks un sarežģītāks, informāciju uztver fragmentāri (atsevišķas frāzes, vārdus, izmantojot kontekstu), saprot tekstā tikai sev svarīgāko informāciju. 	<ul style="list-style-type: none"> Saprot lēnā tempā un skaidri formulētu neliela apjoma vienkāršu tekstu. Saprot informāciju par ikdienas tematiku un pazīstamām sadzīves situācijām. Saprot galveno domu un sev būtiskākās detaļas svarīgākajos informācijas avotos (paziņojumos, TV un radio ziņās, sludinājumos). Garākos un sarežģītākos tekstos uztver pamattēmu, atsevišķus vārdus vai frāzes. 	<ul style="list-style-type: none"> Īsi pieraksta sev vajadzīgo informāciju un sniedz informāciju rakstveidā par personiskiem un sadzīves tematiem. Uzraksta vienkāršus personiska rakstura tekstu (piemēram, apsveikums, ielūgums, personīgas vēstules), īsi apraksta personas, notikumus un darbības. Raksta ītos teikumos, saistot tos ar biežāk lietotajiem saikļiem. Izmanto apgūtās vārdformas izteikumu veidošanā. Lieto vienveidīgas gramatiskās konstrukcijas. Lieto pieturzīmes, atbilstoši izteikuma mērķim. Pieļautās klūdas dažos gadījumos apgrūtina teksta sapratni. 	<ul style="list-style-type: none"> Spēj sniegt īstiņu, vienkāršu informāciju par personiskiem tematiem, ikdienas un sadzīves situācijām. Apraksta un neizvērstī raksturo priekšmetus, parādības, cilvēkus, darbības un notikumus. Pastāsta par savu pieredzi, nodomiem. Īsi formulē savu attieksmi un viedokli. Uzdod vienkāršus jautājumus, kas saistīti ar ikdienas vajadzībām. Izmanto elementāras pieklājības frāzes, veidojot sarunu. Lieto īstiņus, vienkāršus teikumus. Dažkārt ir neprecizitātes leksikas izvēlē un lietojumā. Sarunas partnerim dažkārt nepieciešams atkārtot vai paskaidrot sarežģītākas frāzes vai jautājumus.

* Saskaņā ar šādiem latviešu valodā publicētajiem dokumentiem:

- Eiropas kopīgās pamatnostādnes valodu apguvei: mācīšanās, mācīšana, vērtēšana. R., 2006.

1. nodaļa

Kas es esmu?

N.p.k.	Nodarbības saturs	Uzdevumi mācību grāmatā	E-materiāls	Skoltāja grāmata un citi papildu materiāli
1.	Sasveicināšanās Vārdu krājuma papildināšana un pilnveide. Sasveicināšanās un atvadīšanās.	3. – 5. lpp.		
2.	Kas tu esi? Vārdu krājuma pilnveide. Skolēns stāsta par sevi, kas viņš ir, un jautā citiem, kas viņi ir. Darbības vārda <i>būt</i> un <i>nebūt</i> locīšana īstenības izteiksmes vienkāršajā tagadnē. Jautājumu un atbilžu veidošana (<i>jā, nē</i>). Vispārīgie jautājumi (<i>Vai tu esi, vai viņš ir ...?</i>). Personu vietniekvārdi.	1.1. – 1.3.	1I, (1B)	1. pielikums
3.	Kas viņš ir? Kas viņa ir? Vārdu krājuma papildināšana. Lietvārda vienskaitļa un daudzskaitļa formas. Lietvārda vienskaitļa un daudzskaitļa nominatīva galotnes.	1.4. – 1.6.		2. pielikums
4.	Kā tevi sauc? Personu vietniekvārdi akuzatīvā. Jautājumu un atbilžu veidošana. Jautā un atbild uz jautājumu <i>Kā tevi (jūs) sauc?</i> Nosauc savu vārdu, uzvārdu.	1.7. – 1.10.		
5.	Radinieki Vārdu krājuma papildināšana un pilnveide. Piederības vietniekvārdi: <i>mans, mana, mani, mana</i> ; to saskaņošana ar lietvārdu. Stāstījums par attēlā redzamo. Stāstījums par savu ģimeni, nosaucot ģimenes locekļu vārdus, norādot radniecības pakāpi.	1.11. – 1.14.	1A, (1B), 1D, 1E	3. pielikums 4. pielikums
6., 7.	No kurienes tu esi? Stāsta, no kurienes ir, kādā valodā runā. Valstis. Tautības. Stāstījums par attēlā redzamo.	1.15. – 1.19.	1F	
8.	Atkārto!	1.20. – 1.22.	1G, 1H, 1C, 1E	5. pielikums

Apgūstot nodaļu, var pievērst uzmanību vārda uzsvaram: latviešu valodā pārsvarā tiek uzsvērta pirmā zilbe, bet ir izņēmumi, piem., *labdien!*, *labrīt!* u.c.

1. pielikums

Atbildi uz jautājumiem!

Vai jūs esat Bērziņi? Nē, mēs _____ Bērziņi. Mēs _____ Kalniņi.

Vai Anna ir latviete? Nē, viņa _____ latviete. Viņa _____ lietuviete.

Vai tu _____ skolotāja? Nē, es _____ skolotāja. Es _____ ārste.

Vai jūs _____ no Gruzijas? Nē, mēs _____ no Gruzijas. Mēs _____ no Krievijas.

Vai viņš ir Jānis? Nē, viņš _____ Jānis. Viņš _____ Uldis.

Vai te ir skola? Nē, te _____ skola. Te _____ klubs.

2. pielikums

Izdales materiāls skolēniem

māsa	brālis	māte	tēvs	vectēvs	vecāmāte
vīrs	sieva	mazdēls	mazmeita	zīvs	suns
skolēns	dēls	meita	kaķis	ģimene	draugs

Katram skolēnam nepieciešams viens sagrieztu un sajauktu kartīšu komplekts. Uzdevums – sagrupēt vārdus pa vārdšķirām. Pēc tam katru vārdu var pateikt daudzskaitlī un iesaistīt teikumā.

3. pielikums

Diktāts

Tēvs, vectēvs, brālis, dēls, māsa, meita, mamma, vecmāmiņa, draugs, draudzene.

4. pielikums

Izdales materiāls skolēniem**Ievieto vārdus teikumos!**

mans (2×), man, mana, manas, mani (2×).

Reinis ir _____ vectēvs.

Jānis un Ilze ir _____ vecāki.

Viņi ir _____ bērni.

Ilze ir _____ sieva.

Anna un Dace ir _____ māsas.

Iepazīsties, _____ dēls Juris.

5. pielikums

Atbildes nodarbībai Atkārto!**1.20. Sakārto frāzes tā, lai veidotos dialogi!**

5.	Es esmu Juris.
1.	Labdien!
4.	Nē, es neesmu leva. Es esmu Aija.
2.	Sveiki!
3.	Vai jūs esat leva?
6.	Ļoti patīkami!

2.	Mani sauc Jana. Un jūs?
5.	Es esmu no Latvijas. Un jūs?
6.	Es esmu no Somijas.
8.	Jā, es runāju latviski.
1.	Kā jūs sauc?
4.	No kurienes jūs esat?
7.	Vai jūs runājat latviski?
3.	Es esmu Jānis.

1.21. Lieto darbības vārdu *būt* pareizā formā!

esmu (2×), *esi* (2×), *esam*, *ir* (4×), *esat*

Es **esmu** meitene. Es **esmu** no Lietuvas.

Tu **esi** skolēns.

Mēs **esam** bērni.

Ieva **ir** mana draudzene. Viņa **ir** no Latvijas.

Jūs **esat** brāļi.

Viņš **ir** pensionārs, bet viņa **ir** skolniece.

Kas tu **esi**?

1.22. Pasvītro pareizo vārda formu!

Mans/ mana vectēvs ir lietuvietis.

Vai tavs/ tava vecmāmiņa ir latviete? Jā, mans/ mana vecmāmiņa ir latviete.

Kāda ir tava/ tavas tautība? Es esmu krievs, bet mana vecmāmiņa ir ukrainis/ ukrainiete.

2. nodaļa

Es esmu pilsētā

N.p.k.	Nodarbību saturs	Uzdevumi mācību grāmatā	E-materiāls	Skoltāja grāmata un citi papildu materiāli
1.	Tagad es dzīvoju Rīgā Lietvārda vienskaitļa lokatīva galotnes, 2. konj. darbības vārda dzīvot locīšana tagadnē. Skaņu [o], [ō] un [uo] izruna, Patskaņu [a], [ā], divskaņu [ie], [ei], [ai], [au], [uo] izruna.	2.1., 2.2.	2G, 2I 2A 2B	Latvijas karte
2.	Pilsētas centrā. Sakiet, lūdzu, ... Norādāmie vietniekvārdi <i>tas, tā, tie, tās</i> . Dialoga veidošana par to, kas kur pilsētā atrodas. Pamata skaitļa vārdi (0 – 12). Pārjautā, precīzē.	2.3., 2.4., 2.5., 2.6., 2.7.	2C 2D, 2E	
3.	Mana adrese Nosauc adresi un telefona numuru. Adreses rakstīšana uz aploksnes, adresāta vārds, uzvārds datīvā.	2.8., 2.9., 2.10*, 2.11		Aploksne, Rīgas vai citas pilsētas karte
4.	Vecrīgā. Laimas pulkstenis Stāstījums par to, kas un kur ir Vecrīgā. Jautājumu un atbilžu veidošana. Īpašības vārds. Īpašības vārda un lietvārda galotņu saskanojums. Jautājuma veidošana. Vienkāršu jautājumu un atbilžu veidošana par pulksteņa laiku.	2.12., 2.13., 2.14. – 2.16., 2.17. – 2.19.	2J 2F, 2K	1. pielikums Pulkstenis
5.	Es braucu ... Prievārdu <i>ar</i> un <i>uz</i> lietojums ar vsk. akuzatīvu. Saruna par to, uz kurieni vai ar ko var braukt.	2.20. – 2.25.	2H	
6.	Atkārto!	2.26. – 2.28.		

* **2.10.** ir lasīšanas uzdevums ar mērķi pievērst skolēnu uzmanību ielu nosaukumiem pilsētā. Ne visur ielām ir nosaukumi, dažviet tām ir tikai numuri. Rīgas ielu nosaukumi ir seni un unikāli, tā ir latviešu kultūrvides savdabība. Tekstu var lasīt un skaidrot skolotājs, pēc tam, uzdot mājas darbu, izpētīt ielu nosaukumus pilsētā, kurā atrodas skola.

Valodas spēles un citi palīgmateriāli – kartes, reklāmas u.c. – dažādo valodas apguves procesu, padara to spraigāku un saistošāku. Šajā nodaļā tiek piedāvātas 2 spēles.

1. pielikums

**Loto
KĀDS TAS IR?**

VECA	RĪGAS PILS	NEPARASTS	MUZEJS	JAUNI	VĀRTI
JAUNA	PILSĒTA	KRĀŠNS	KIOSKS	GARAS	IELAS
INTERESANTA	VĒSTULE	GARŠ	TI LTS	GARAS	UPES
SKAISTA	MEITENE	INTERESANTS	TEĀTRIS	KRĀŠNI	PUĶU KIOSKI
ĒRTA	MĀJA	VECS	PIEMINEKLIS	VECAS	PILIS
MĀJĪGA	KAFEJNĪCA	LIELS	LAUKUMS	ĒRTI	AUTOBUSI

Loto **Kāds tas ir?** paredzēts lietvārdū un īpašības vārdū galotņu saskaņojuma apguvei. Kartītes sagriež un sajauc. Skolēns katram lietvārdam piemeklē atbilstošu īpašības vārdu, pēc tam skaļi nolasa. Skolēnus var sadalīt pa pāriem.

3. nodaļa

Es eju uz skolu...

N.p. k.	Nodarbību saturs	Uzdevumi mācību grāmatā	E - materiāli	Skoltāja grāmata un citi papildu materiāli
1.	Kāda ir mana skola? Dialoga veidošana par skolu. Stāstījums par savu skolu. Kārtas skaitļa vārdi no 1 līdz 10 nominatīvā un lokatīvā.	3.1., 3.2.	3A	1. pielikums
2.	Ko tu dari skolā? Jautājumi un atbildes par sevi un skolu. Darbs ar tekstu. Darbības vārda <i>mācīties</i> locīšana tagadnē.	3.3. – 3.7.	3B	2. pielikums
3.	Stundu saraksts Stundu saraksta rakstīšana. Atbildes uz jautājumiem par stundu sarakstu. Darbības vārds <i>būt</i> 3. personā. Kārtas skaitļa vārdi no 11 līdz 19 nominatīvā un lokatīvā.	3.8. – 3.11.	3C, 3D, 3E	
4.	Man patīk! Jautājumi un atbildes par nodarbošanos skolā, par to, kas patīk vai nepatīk. Darbības vārdi <i>lasīt, rakstīt, rēķināt</i> locīšana tagadnē.	3.12. – 3.16.	3G	
5.	Kas ir skolas somā? Stāstījums par skolas somu. Dialogu veidošana. Lietvārdū lietojums akuzatīvā un ģenitīvā.	3.17. – 3.27.	3H	
6.	Skolas dzīve Stāstījums, dialogs par notikumiem skolā. Anketas aizpildīšana.	3.28., 3.29.		
7.	Atkārto!	3.30. – 3.34.		3. pielikums

Nodaļā skolēni uzzinās visu nepieciešamo informāciju par skolu, mācīties uzdot jautājumus un atbildēt, veidot dialogus. Skolotājam ieteicams iepazīstināt skolēnu ar vērtēšanas sistēmu Latvijā (materiāls skolotājiem ir atrodams http://www.visc.gov.lv/saturs/vispizgl/metmat/mac_sasn_vert_vdsk.pdf) un skolā, ar skolas kārtības noteikumiem utt. Šajā nodaļā uzmanība veltīta arī skaitļa vārdu izrunai un lietošanai dažādās situācijās. Īpaši akcentēts kārtas skaitļa vārda lietojums, runājot par stāvu vai kabineta numuru.

Uzsākot nodaļu, ieteicams pārrunāt izvēlētās tēmas, struktūru un vizuālo noformējumu.

Jāpievērš uzmanība jaunajiem vārdiem (kartona lapa).

3. nodarbībā „Stundu saraksts” skolēni var papildus strādāt ar savu stundu sarakstu.

Pēdējā nodarbība ir atkārtojums, skolēni paši var pārbaudīt savas apgūtās zināšanas (6. pielikums).

1. pielikums

Vārdu diktāts

1. skola	9. bibliotekāre	17. burtnīca
2. klase	10. enciklopēdija	18. lineāls
3. skolotājs	11. vārdnīca	19. zīmulis
4. tāfele	12. sporta zāle	20. pildspalva
5. dators	13. sporta forma	21. kalkulators
6. televizors	14. ēdnīca	22. dzēšamgumija
7. bibliotēka	15. medicīnas kabinets	23. šķēres
8. grāmata	16. medmāsa	24. cirkulis

Metodiskie ieteikumi

- Vispirms nolasa visus vārdus, pēc tam lasa pa vienam vārdam. Ja nav iespējams nolasīt, skolotājs var nokopēt kartona lapu, aizklāt vārdus un rosināt skolēnu uzrakstīt vārdus pēc atmiņas.
- Pēc diktāta uzrakstišanas skolotājs var uzdot veikt kādu uzdevumu, piemēram, sakārtot vārdus pēc noteiktas sistēmas: Kas ir klasē? Kas ir somā?
- Skolēni paši var pārbaudīt savas zināšanas.

2. pielikums

Veido teikumus!

Vārdi sagriešanai

Matemātikas	stunda	būs	25. kabinetā.	
Kurā	stāvā	ir	fizikas	kabinets?
Sakiet,	lūdzu,	kur	ir	ēdnīca?
Es	mācos	desmitajā	klasē.	
Andrim	patīk	sports.		
Trešdien	piektā	stunda	ir	ķīmija.

3. pielikums

Atbildes nodarbībai *Atkārto!*

3.30. Uzraksti, kas ir katrā stāvā?

Pirmajā stāvā ir sporta zāle, ēdnīca, medicīnas kabinets un direktora kabinets.

Otrajā stāvā ir mājturības kabinets, latviešu valodas kabinets un vizuālās mākslas kabinets.

Trešajā stāvā ir ķīmijas kabinets, ģeogrāfijas kabinets un mūzikas kabinets.

Ceturtajā stāvā ir bioloģijas kabinets, matemātikas kabinets, fizikas kabinets, vēstures kabinets.

Piektajā stāvā ir aktu zāle, bibliotēka un informātikas kabinets.

3.31. Savieno jautājumu ar tam atbilstošo atbildi!

Kurā klasē mācās Andris?

Kurā klasē tu mācies?

Vai Andrim patīk mācīties?

Kurā klasē mācās Anna?

Jā, viņam patīk mācīties.

Viņa mācās astotajā klasē.

Es mācos desmitajā klasē.

Andris mācās septītajā klasē.

Uzraksti savu atbildi uz otro jautājumu!

Es mācos _____ klasē.

3.32. Veido teikumus!

Anna, iedod man, lūdzu, matemātikas grāmatu!

Jāni, iedod man, lūdzu, lineālu!

Liene, iedod man, lūdzu, cirkuli!

3.33. Aplūko savu stundu sarakstu! Uzraksti, kuras stundas tev šodien ir un kuru nav!

Man šodien ir (Kas?) _____

Man šodien nav (Kā?) _____

3.34. Papildini izteikumu ar jautājumu vai atbildi! Uzraksti izveidotos dialogus!

Labdien, Anna! Vai tev ir zīmulis? Jā, man ir.

Jāni, vai tev ir jaunā vēstures grāmata? Nē, man nav vēstures grāmatas.

Skolotāj Andri, vai jums ir cirkulis? Jā, ir.

4. nodaļa

Es plānoju savu laiku

N.p. k.	Nodarbību saturs	Uzdevumi mācību grāmatā	E-materiāls	Skolotāja grāmata un citi papildu materiāli
1.	Diennakts un pulksteņa laiks. Vārdu krājuma pilnveide. Diennakts dalījums, debess spīdekļi. Pulksteņa laiks. Diennakts daļu nosaukumi nom. (kas?) un lok. (kad?).	4.1. – 4.4.	4 A	1. un 2. pielikums
2., 3.	Kā es plānoju dienu? Pulksteņa laiks un darbības, kuras cilvēks veic diennaktī. Darbības vārdi – <i>celties, iet, braukt</i> – vienkāršas tagadnes formās. Pulksteņa laiku lietojums nom. (cik?) un lok.(cikos?).	4.5. – 4.11.	4 B, 4 C, 4 D	3. pielikums
4., 5., 6.	Kā es plānoju nedēļu? Vārdu krājuma pilnveide. Nedēļas dienas. Nedēļas plānojums. Laika pieraksts ciparu formā. Apstākļa vārdi <i>šodien, vakar, aizvakar rīt, parīt</i> . Darbības vārda <i>darīt</i> formas pagātnē, tagadnē un nākotnē. Darbības vārda <i>būt/ nebūt</i> formas pagātnē un nākotnē. Darbības vārda <i>iet</i> formas pagātnē un nākotnē.	4.12. – 4.22.	4 B	4. pielikums
7., 8.	Atkārto!	4.23. – 4.27.		5. pielikums

- Uzdevumā 4.21. vajadzības gadījumā paskaidro vārdus (piem., *mugursoma, mazgāt, zooloģiskais dārzs, žirafe*), ja skolēnam šie vārdi nav zināmi.
- Uzdevuma 4.25. veikšanai vajadzības gadījumā paskaidrot vārdus (piem., *sapnot, skriet*). Papildus var paskaidrot, kas ir *kamols, piens, pele*, ja šie vārdi nav zināmi.
- Nodaļas „Kā es plānoju savu laiku?” tematika saistīta ar diennakts laika, pulksteņa laika un nedēļas laika dalījumu. Daudzi abstrakti jēdzieni, kas saitīti ar minēto tematiku, apgrūtina tās apguvi, tādēļ skolotājam vēlams paskaidrot un papildināt mācību materiālu.
- Vēlams paskaidrot, ka vārdu *laiks* lieto dažādās situācijās: attiecībā uz pulksteņa laiku, vēsturisko laiku (pagātni, tagadni, nākotni); attiecībā uz laika apstākļiem (*Kāds ārā laiks?*).
- Vēlams pastāstīt, ka ikdienas situācijās sarunvalodā vārds *diena* bieži tiek attiecināts uz visu diennakti. Vārdu *diennakts* lieto retāk. Vārdu *brīvdienā* (gan vsk., gan dsk.) lieto ne tikai attiecībā uz sestdienu un svētdienu, bet arī attiecībā uz dienām, kas oficiāli tiek sauktas par svētku dienām, kā arī attiecībā uz darba dienu, ja šajā dienā nav jāstrādā.
- Jāpaskaidro, ka nedēļas dienām ir īsinātā forma *pirmdien* (kad?), – vārdus *darbdienā* un *brīvdienā* šādā formā nelieto, bet veido lok. – *brīvdienā, darbdienā* (kad?).
- Mācību materiālā tiek piedāvāts vieglākais pulksteņa laika nosaukšanas veids; skolotājam būtu jāpaskaidro, ka ir vēl citi veidi, kā nosaukt pulksteņa laiku. Lai skolēni izprastu un zinātu dažādas pulksteņa laika lietojuma formas mutvārdos, vēlams parādīt atšķirību, kādā formā pulksteņa laiks tiek lietots sarunvalodā (piemēram, nelieto-

jot saikli *un*, kā arī vārdu *minūtes*, proti, *vienpadsmit divdesmit*, nevis *vienpadsmit un divdesmit minūtes*), sarunvalodā retāk lieto arī 24 stundu dalījumu (piem., biežāk lietojam *desmitos vakarā*, nevis *divdesmit divos*), savukārt atšķirīgi tas ir publiskajos paziņojumos, sludinājumos, TV un radio ziņās u.c.; tāpat skolotājs paskaidro, kad tiek lietota saīsinātā forma *pulksten*;

- Var parādīt, ka rakstveidā vārdam *pulkstenis* lieto saīsinātus apzīmējumus: *pl.* vai *plkst.*
- Var informēt, kā sauc dažādus pulksteņus (piem., *sienas pulpstenis*, *rokas pulpstenis*, *elektroniskais pulpstenis*, *saules pulpstenis*, *smilšu pulpstenis*).
- Interesanti ir parādīt skolēniem, kā vārds *saule* skan citās valodās, jo tiem ir līdzīgs skanējums, piemēram, *sol* (lat.), *sun* (ang.), *Sonne* (vācu), *soleil* (fr.), *saulē* (liet.), *солнце* (kr.), *słońce* (poļu).
- Mācot diennakts laikus un nedēļas dienas, skolotājs var parādīt salikteņu veidošanas principus.
- Mācot darbības vārda *darīt* lietojumu, jāuzsver, ka šo darbības vārdu lieto jautājumu formulējumos, taču nelieto atbildēs. Atbildi veido, sniedzot konkrētu informāciju.

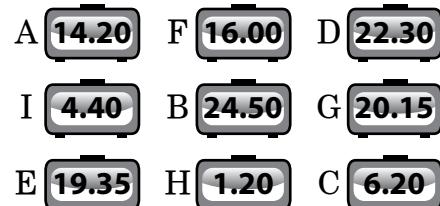
Pielikumi

1. pielikums

Darba lapa skolēniem

Pretī katram diennakts laikam ieraksti burtus, kas apzīmē diennakts laikam atbilstošo pulksteņa laiku!

Rīts				
Pēcpusdiena				
Vakars				
Nakts				

Pareizās atbildes: Rīts – C; pēcpusdiena – A, F; vakars – E, G, D; nakts – H, B, I.

2. pielikums

Diktāts

Ozolu ģimenes brīvdiena

Rīt būs svētdiena. Tā ir brīvdiena. Mamma un tētis brauks ciemos pie vecmāmiņas. Ivo kopā ar draugu no rīta ies uz baseinu. Pēcpusdienā viņi ies uz kino. Ivo māsa Ilze dienā būs Jūrmalā, bet vakarā kopā ar draudzeni ies uz teātri.

3. pielikums

Ieraksti skaitļa vārdiem atbilstošās nedēļas dienas!

1. – _____
2. – _____
3. – _____
4. – _____
5. – _____
6. – _____
7. – _____

4. pielikums

Papildmateriāls skolotājam

Dzejoļus var izmantot dažādi, ņemot vērā skolēnu valodas prasmi un spējas, piemēram, šādi:

- skolēns, nolasot dzejoļus, attīsta lasītprasmi;
- atkārto 1. nodaļas mācību vielu par sasveicināšanos;
- atkārto mācību vielu par diennakts laiku, sauli;
- papildina vārdu krājumu;
- audzināšanas nolūkos atgādina pieklājības normas u.c.

Skolotājs sniedz nepieciešamo skaidrojumu, kā arī īsi pastāsta par dzejniekiem.

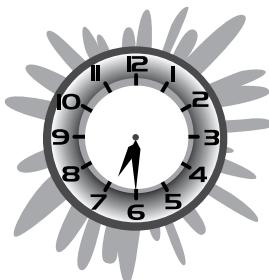
<p>Māris Čaklais TEIC SAULĪTEI LABURĪTU¹</p> <p>Saulīte pa zemes virsu šodien no rīta jau staigā. Nesteidzies saujā tai cirst. Parādi vienu vaigu,</p> <p>parādi otru vaigu, teic viņai laburītu. Saulītei arī to vajag, ilgi bij miglā tīta.</p> <p>Lai viņa skrien pa ielu, lai viņa rāpjelas kokā. Tu jau esi tik liels - viss nav jāķer ar rokām.</p>	<p>Ojārs Vācietis KAS TAS PAR LAIKU,²</p> <p>kas saka: – Labrīt! – Rīts. – Labdien! – Diena. – Labvakar! – Vakars.</p> <p>Bet kas tas ir – satieket pazīstamu, nesaka it nekā?</p> <p>Rakars.</p>
--	--

¹ http://www.mariscaklais.lv/bernu_dzeja.html

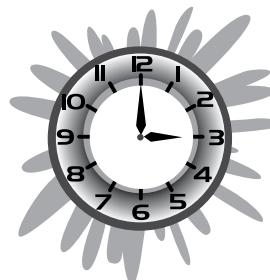
² Vācietis O. Sveču grāmata. R., Liesma, 1988., 46. lpp.

Atbildes nodarbībai Atkārto!**4.23. Lasi apgalvojumu un atzīmē ar „X” iederīgu atbildi!**

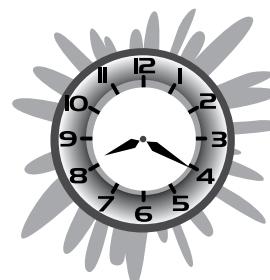
	Apgalvojums	P	N
22.30	Pulkstenis ir desmit un trīsdesmit minūtes no rīta.		X
19.15	Pulkstenis ir septiņi un piecpadsmit minūtes vakarā.	X	
12.30	Pulkstenis ir pusviens naktī.		X
6.10	Pulkstenis ir seši un desmit minūtes no rīta.	X	
1.20	Pulkstenis ir viens un divdesmit minūtes dienā.		X

4.24. Ieraksti izlaistos vārdus un pulpsteņa laiku (ar cipariem)! Savieno pulpsteņa laiku ar tekstu! Pasaki, cik rāda katrs pulpstenis!

Es celos no rīta (rīts).
Pulkstenis ir **6.30**.

Es eju uz dejōšanu
pēcpusdienā (pēcpusdiena).
Pulkstenis ir **15.00**.

Uz kino es eju vakarā
(vakars).
Pulkstenis ir **20.20**.

4.25. Ieraksti dotos darbības vārdus atbilstošajā vietā! Pastāsti par Mura rīta gaitām!

Muris celas piecos no rīta.
Pēc pusstundas viņš ēd brokastis.
Sešos no rīta Muris **skrien** pa istabu un ķer kamolu.
Septiņos no rīta Muris **modina** Zani.
Pēc tam Muris iet **gulēt**. Viņš sapņo par pelēm.

4.27. Iepazīsties ar Oskara nedēļas plānojumu! Atrodi atbildes uz jautājumiem! Papildini atbildes ar atbilstošas dienas vai laika norādi! Pastāsti, ko Oskars dara **katrā nedēļas dienā!**

Šodien ir ceturtdiena. Ko Oskars dara šodien?	Oskars <u>pusastoņos</u> no rīta iet uz skolu.
Kur Oskars bija vakar pēcpusdienā?	Trešdien 17.00 (cikos?) Oskars bija basketbola treniņā.
Kad Oskaram treniņš bija trijos pēcpusdienā?	Tas bija pirmdien (kurā dienā?).
Ko Oskars darīs rīt vakarā?	Piektdien (kurā dienā?) vakarā Oskars ar draudzeni ies uz kino.
Uz kurieni Oskars ies parīt no rīta?	Sestdien 11.00 (cikos?) Oskars ies uz baseinu.
Ko Oskars darīs svētdien?	Oskars brauks uz Jūrmalu 12.00 (cikos?).

5. nodaļa

Esmu mājās...

N.p.k.	Nodarbibu saturs	Uzdevumi mācību grāmatā	E-materiāls	Skolotāja grāmata un citi papildu materiāli
1.	Kur tu dzīvo? Es dzīvoju... Darbs ar tekstu. Dialoga izveide pēc parauga. Salikteņu – <i>divstāvu, trīs....., daudzstāvu</i> – veidošana.	5.1. – 5.3.		1. pielikums 2. pielikums
2., 3.	Nāc iekš! Te es dzīvoju Vārdu krājuma pilnveide. Jautājumu un atbilžu veidošana. Stāstījums par dzīvokli. Darbs ar tekstu. Teikumu izveide. Jautājamie vārdi. Lietvārda ģenitīvs piederības nozīmē.	5.4. – 5.12.	5A, 5D	3. pielikums
4., 5.	Viesistabā Vārdu krājuma pilnveide. Jautājumu un atbilžu veidošana. Prievārdi: <i>uz, pie, zem, virs, aiz</i> . Darbības vārds vienkāršās tagadnes 1. un 2. personā. Īpašības vārdu izmantošana vārdu savienojumu izveidē.	5.13. – 5.19.		4. pielikums
6.	Virtuvē Vārdu krājuma pilnveide. Stāstījums par savu virtuvi. Īso atbilžu (<i>jā, nē</i>) veidošana. Prievārdū lietošana. <i>Man ir (kas?). Man nav (kā?).</i>	5.20. – 5.22.		
7.	Vannas istabā Vārdu krājuma pilnveide. Atbilžu veidošana. Stāstījums par savu vannas istabu. Vārdu savienojumu veidošana. Darbības vārds vienkāršajā tagadnē.	5.23. – 5.24.		
8.	Atpūta mājās Darbs ar tekstu. Dialoga veidošana. Teksta izveide par attēliem. Stāstījums par savām brīvdienām. Darbības vārds vienkāršajā tagadnē. Apstākļa vārdi: <i>vienmēr, bieži, reti</i> .	5.25. – 5.28.	5B, 5C, 5E	
9.	Katram savas intereses Stāstījums pēc attēla. Dialoga veidošana pēc parauga. Pamatojuma izteikšana. Darbības vārds <i>nodarboties + ar ko?</i>	5.29. – 5.33.	5G, 5H	
10.	Nāc ciemos! Darbs ar tekstu. Dialoga izveide pēc parauga. Darbības vārdi – <i>apmeklēt, uzaicināt, satikties –</i> vienkāršajā tagadnē un nākotnē.	5.34. – 5.38.	5K	
11.	Mājas ballite Teikumu izveide. Stāstījums par attēlā redzamo. Jautājumu un atbilžu veidošana. Darbs ar tekstu. Ieteikumu izveide. Darbības vārdi – <i>apmeklēt, uzaicināt, satikties –</i> vienkāršajā tagadnē un pagātnē.	5.39. – 5.42.	5J	
12.	Atkārtol!	5.43. – 5.47.		5. pielikums

5.20. uzdevumā var pārrunāt ar skolēniem, kas saka pirmos trīs teikumus, jo, iespējams, skolēni paši to nevarēs noteikt.

5.33. uzdevumā darbu var diferencēt. Daļa skolēnu var lasīt tekstu patstāvīgi, bet ar daļu no skolēniem skolotājs var strādāt kopā un pārliecināties, vai skolēni saprot tekstu.

1. pielikums

Izdales materiāls skolēniem

Anna	dzīvo	deviņstāvu	mājā.
Vai	tu	dzīvo	pilsētā?
Mani	draugi	brauc	ar tramvaju.
Mēs	aizbraucām	no	pilsētas.
Kad	jūs	pārcēlāties	uz laukiem?
Viktors	uzaicināja	mūs	ciemos.

Katram skolēnam vai skolēnu grupai nepieciešams viens sagrieztu un sajauktu kartīšu komplekts, no kurām jāsaliek teikumi.

2. pielikums

Diktāts

Stāvs, māja, dzīvot, kāpnes, deviņstāvu, dzīvoklis, pārcēlās, mācīties.

3. pielikums

Izdales materiāls skolēniem

Vai tu dzīvo personīgajā mājā?	Nē, es dzīvoju dzīvoklī.
Kad tu atbrauci uz Latviju?	Pirms gada.
Kurā skolā tu mācies?	Talsu 3. pamatskolā.
Cik liels ir tavs dzīvoklis?	Dzīvoklī ir 3 istabas.
Vai tev ir savā istaba?	Nē, es dzīvoju vienā istabā ar brāli.
Kurā stāvā tu dzīvo?	Piektais stāvā.
Kāda ir tava istaba?	Gaiša.
Kāda ir tava māja?	Liela.

Katram skolēnu pārim nepieciešams viens sagrieztu un sajauktu kartīšu komplekts, lai

- atrastu katram jautājumam atbilstošo atbildi,
- jautātu un atbildētu viens otram.

4. pielikums

Diktāts

Skapis, gulta, galds, siena, dators, lampa, aizkars, logs, ir, televizors.

Atbildes nodarbībai Atkārto!**5.43. Atrodi 13 ar dzīvokli saistītus vārdus! Apvelc tos un nosauc!**

I	V	L	K	V	S	K	L	E	P	H
Z	I	S	T	A	B	A	I	R	A	J
L	R	K	V	N	M	J	M	T	S	K
I	T	A	Z	N	O	T	S	U	D	L
E	U	P	G	A	I	T	E	N	I	S
T	V	I	A	K	R	Ē	S	L	S	I
N	E	S	L	O	G	S	R	I	F	E
E	A	P	D	M	Ā	J	A	O	G	N
I	U	O	S	D	Ī	V	Ā	N	S	A
V	I	E	S	I	S	T	A	B	A	S

5.44. Uzraksti vārdus!

Televizors, dators, spēle, saruna, ballīte.

5.45. Uzraksti teikumus!

Es brīvdienās parasti klausos mūziku.

Vai vakar tu biji mājās?

Es šodien iešu uz parku.

Cikos tu vakar aizgāji gulēt?

Pēc skolas es vienmēr vedu ārā suni.

5.46. Pasvītro atbilstošo vārda formu!

Svētdienās es bieži vien *lasu* kādu interesantu grāmatu.

Pagājušajā brīvlaikā es *biju* ūdens atrakciju parkā.

Rīt ir svētdiena, un mana ģimene *dosies* pārgājienā.

Mana draudzene ir *slima*, un es rīt viņu *apciemošu*.

Pašlaik mans brālis *spēlē* futbolu.

Nākamajā nedēļā mēs *satiksimies* pie Kaspara.

5.47. Savieno dialogu daļas!

Labdien!	•.....	Nē, es dzīvoju daudzdzīvokļu mājā.
Kā jūs sauc?	•.....	Nē, braucu prom uz laukiem.
Vai tu būsi rīt mājās?	•.....	Jā!
Es iešu mājās.	•.....	Esiet sveicināti!
Tā ir tava māja?	•.....	Arnis.
Vai vakar biji skolā?	•.....	Septiņos.
Cikos sāksies filma?	•.....	Paliec vēl mazliet!

***5.48. Savieno antonīmus (pretstatus)!**

tuvu	skumīgs
pa kreisi	darbadiena
svētdiena	tālu
jautrs	rīt
vakar	pa labi
atnāk	priecājas
atpūsties	aiziet
garlaikojas	strādāt

* Papilduzdevums skolēniem.

6. nodaļa Garšīgi gan!

N.p.k.	Nodarbību saturs	Uzdevumi mācību grāmatā	E-materiāls	Skolotāja grāmata un citi papildu materiāli
1.	Ēdienreizes Dialoga izveide pēc parauga. Teikumu izveide. Jautājumu veidošana. Darbības vārdu ēst, <i>brokastot, pusdienot, vakariņot</i> veidošana. Skaitļa vārdi lokatīvā (pulksteņa laiks).	6.1. – 6.4.	6.H	
2., 3.	Pārtikas produkti Vārdu krājuma pilnveide. Jautājumu un atbilžu veidošana. Pārtikas produktu saraksta veidošana. Stāstījums par attēlā redzamo. Darbības vārds <i>garšot/negaršot</i> vienkāršajā tagadnē. Darbības vārds ēst vienkāršajā pagātnē un nākotnē.	6.5. – 6.10.	6.A, 6.B, 6.C	1. pielikums
4.	Virtuvē Darbs ar tekstu. Vārdu krājuma pilnveide. Teikumu veidošana. Prievārdi <i>ar, bez</i> .	6.11. – 6.13.	6.D, 6.G	
6.	Virtuves un galda pierederumi Vārdu krājuma pilnveide. Dialoga veidošana. Atbilžu veidošana. Darbības vārds <i>klāt (galdu)</i> vienkāršajā tagadnē.	6.14., 6.15.	6.E	
7.	Kafejnīcā Vārdu krājuma pilnveide. Dialoga veidošana. Darbs ar tekstu (ēdienkarte). Darbības vārds <i>vēlēties</i> vienkāršajā tagadnē. Skaitļa vārdu locīšana akuzatīvā (cik maksā?).	6.16. – 6.21.	6.I, 6.J	
8.	Picērija Teikumu veidošana. Dialoga veidošana. Stāstījums par attēlā redzamo.	6.22. – 6.24.	6. F	Jebkuras picērijas ēdienkarte
9.	Gatavosim! Vārdu krājuma pilnveide. Dialoga veidošana. Īso atbilžu (jā, nē) veidošana.	6.25. – 6.28.		2. pielikums
10.	Dārza svētki Vārdu krājuma pilnveide. Viesu saraksta un ēdienkartes veidošana.	6.29. – 6.32.		
11.	Nacionālās virtuves Stāstījums par savas tautas nacionālo virtuvi. Receptes pieraksts.	6.33. – 6.35.		
12.	Atkārtol!	6.36. – 6.40.		3. pielikums

1. pielikums

Diktāts

Rīsi, milti, griķi, putraimi, makaroni, salāti, paniņas.

Piens, ūdens, sāls, cukurs, gaļa, prosa, kukurūza.

Vajadzētu pievērst uzmanību daudzskaitliniekiem un vienskaitliniekiem.

6.33. uzdevuma tabulā var aicināt nosaukt citas tautas nacionālos ēdienus.

Iespējamie atbilžu varianti

Valsts	Produkti
Latvija	Vārīti zirņi, pupas ar ceptu, žāvētu gaļu. Kefirs. Rupjmaize
Itālija	Pastas (spageti), lazanja, picas, jūras produkti – cepta zobenzivs, krevetes un mīdijas. Parmas siers. Siera tortes, visdažādākā šokolāde. Kafija, vīns.
Meksika	Čili, kukurūza, pupiņas. Tako (tortīlu plāceņi ar dažādu pildījumu). Kokteiļi no jūras veltēm – austerēm, astoņkājiem, kalmāriem, garnelēm, pat haizivīm.
ASV	Dažādi burgeri, steiks, Bostonas ēdamie gliemeži, Cēzara salāti. Coca-cola.
Japāna	Suši, cāli olās, japāņu salāti no rīsiem, jūras veltes, zaļā tēja.

2. pielikums

Izdales materiāls skolēniem

Vai tev patīk strādāt virtuvē?	Jā, man patīk gatavot ēdienu.
Kādu ēdienu tu parasti gatavo brokastīs?	Brokastīs es ēdu omleti ar šķīnķi.
Kur tu ēd pusdienas?	Pusdienas es ēdu skolas kafejnīcā.
Vai tev garšo kafija ar pienu?	Nē, es dzeru kafiju bez piena.
Kādi augļi tev garšo?	Man garšo banāni un bumbieri.
Cik maksā karbonāde ar sieru?	Karbonāde ar sieru maksā trīs latus.
Cikos tu parasti vakariņo?	Vakariņas es ēdu astoņos un trīsdesmit minūtēs.
Kādā krāsā ir galdauts?	Galdauts ir balts.

Katram skolēnu pārim nepieciešams viens komplekts sagrieztu un sajauktu kartīšu, lai

- atrastu katram jautājumam atbilstošo atbildi,
- veidotu dialogu ar jautājumiem un atbildēm.

Atbildes nodarbībai Atkārto!**6.36. Atrodi 15 pārtikas produktu nosaukumus! Apvelc tos burtu režģī!**

a	m	p	u	m	c	n	v	ā	h	l	j	s	i	r
s	a	e	k	a	r	t	u	p	e	!	i	v	b	s
k	i	r	p	o	i	u	h	j	m	ā	k	i	d	t
l	z	s	b	i	e	z	p	i	e	n	s	e	e	ā
ņ	e	i	l	e	h	l	z	b	u	a	ķ	s	t	m
b	l	k	ķ	g	ā	b	a	n	ā	n	i	t	s	o
s	z	i	g	a	t	o	c	t	u	p	ē	s	s	t
n	i	u	j	j	u	ē	č	š	d	a	s	ǵ	ē	t
ī	r	p	e	a	k	r	f	o	v	l	a	s	i	s
r	ņ	i	r	n	g	e	v	k	b	n	m	k	l	u
a	i	c	a	a	i	t	u	o	m	z	a	r	t	t
g	v	t	o	r	t	e	o	l	k	i	u	l	k	e
r	t	i	p	o	r	ā	p	ā	g	v	k	a	h	p
a	u	p	e	n	e	s	k	d	s	i	a	l	j	l
m	k	v	z	a	d	ē	l	e	a	s	s	o	s	e

6.37. Sakārto dotos pārtikas produktus tabulā!

Dārzeni	Augļi	Saldumi	Piena produkti
redisi	kivi	šokolāde	krējums
burkāni	bumbieri	kūka	jogurts
kabači	plūmes	torte	siers

6.38. Ieraksti atbilstošo laiku!Jānis parasti vakariņo **21.15.**Jānis parasti brokasto **8.30.**Jānis vienmēr pusdieno **14.20.****6.39. Veido jautājumus!**

Jautājums

Atbilde

Vai tev garšo piens?

Jā, man garšo piens.

Vai Jānim garšo zupa?

Nē, Jānim negaršo zupa.

Cik maksā kafija?

Kafija maksā astoņdesmit santīmus.

Ko tu vēlies?

Es vēlos vanīļas saldējumu.

Cik maksā baltmaize?

Baltmaize maksā četrdesmit divus santīmus.

6.40. Raksti vārdiem!

Ls 3,70	Trīs lati un septiņdesmit santīmi.
Ls 10,25	Desmit lati un divdesmit pieci santīmi.

7. nodaļa lepērkos

N.p.k.	Nodarbību saturs	Uzdevumi mācību grāmatā	E-materiāls	Skolotāja grāmata un citi papildu materiāli
1.	Tik daudz veikalu vienā! Darbs ar tekstu. Vārdu krājuma papildināšana. Lietvārds ģenitīvā piederības nozīmē.	7.1., 7.2.	7A	1. pielikums
2., 3.	Es vēlētos nopirkt ... Vārdu krājuma pilnveide. Jautājumu un atbilžu veidošana. Stāstījums par attēliem. Darbs ar tekstu. Darbības vārda <i>pirk</i> locīšana visos laikos un personās.	7.3. – 7.7.	7B, 7C	2. pielikums
4., 5.	Es pērku dāvanu ... Vārdu krājuma pilnveide. Jautājumu un atbilžu veidošana. Darbs ar tekstu. Stāstījuma veidošana. Darbības vārda <i>dāvināt</i> locīšana visos laikos, visās personās. Cena, tās pazīmējums ar skaitļiem un vārdiem.	7.8. – 7.14.	7D	3. pielikums
6.	Cik maksā? Vārdu krājuma pilnveide. Dialoga veidošana. Darbības vārda <i>maksāt</i> locīšana visos laikos, visās personās.	7.15., 7.16.	7E, 7F	4. un 5. pielikums
7.	Pārtikas veikalā Vārdu krājuma pilnveide. Jautājumu un atbilžu veidošana. Vārdu sakārtojums: <i>pudele piena, kilograms cukura, paka sāls u.tml.</i>	7.17. – 7.19.	7G, 7H	
8.	Atkārto!	7.20. – 7.24.	7J, 7K	6. pielikums

Pielikumi

1. pielikums

Izdales materiāls skolēniem

Anna	iepērkas	tuvējā	tirdzniecības	centrā.
Vai	tu	bieži	iepērcies	tirgū?
Mani	draugi	uzdāvināja	man	kaķi.
Mēs	uzdāvinājām	mammai	skaistu	lakatu.
Kad	jūs	nopirkstiet	šo	dīvānu?
Viktors	nopirka	sev	svītrainu	kreklu.

Katram skolēnam vai skolēnu grupai nepieciešams viens sagrieztu un sajauktu kartīšu komplekts. Skolēniem jāsaliek 6 teikumi.

2. pielikums

Diktāts

Veikals, pirkt, pārtika, preces, produkti, saldumi, apavi, dzērieni, ziedi.

3. pielikums

Izdales materiāls skolēniem

Ko jūs vēlaties nopirk?	Dāvanu.
Vai jūs vēlaties apskatīt šo galda lampu?	Nē, to sarkano, kas ir blakus.
Kam tu pērc dāvanu?	Brālim.
Par kādu summu tu vari nopirk dāvanu?	Apmēram par 10 latiem, ne vairāk.
Vai šī dāvana ir neparasta?	Ļoti.
Vai jūs nemsiet šīs kurpes?	Nē, tās man ir par mazu.
Vai maksāsiet ar kredītkarti?	Jā, protams.
Vai es varu maksāt ar kredītkarti?	Nē, diemžēl mēs nejemam kredītkartes.

Katram skolēnu pārim nepieciešams viens sagrieztu un sajauktu kartīšu komplekts, lai

- atrastu katram jautājumam atbilstošu atbildi,
- jautātu un atbildētu viens otram.

4. pielikums

Diktāts

Dāvana, pirkst, dāvināt, neparasta, liela, skaista, maza, iepriecināt, izveidot, samaksāt, kredītkarte.

5. pielikums

Uzdevumi skolēniem

1. Veido vārdus no vārda **pirkt!** Iesaisti izveidotos vārdus teikumos!

*no-, sa-, iz-, pār-, uz-, at-, ie-, pie-,
nopirkst, ...*

2. Veido vārdus no vārda **maksāt!** Iesaisti izveidotos vārdus teikumos!

*no-, sa-, iz-, pār-, at-, ie-, pie-,
nomaksāt, ...*

6. pielikums

Atbildes nodarbībai *Atkārto!*

7.20. Sagrupē preces atbilstoši nodaļu nosaukumiem!

sadzīves tehnika – ledusskapis, tosters, TV, radio, gludeklis
apgāerbu veikals – kleita, žakete, uzvalks, svārki, kaklasaitē
pārtikas veikals – piens, kefirs, konfektes, maize, putraimi
mēbeļu veikals – skapis, krēsls, galds, gulta, dīvāns

7.21. Ieraksti atbilstošo galotni!

Es dāvinu grāmatu, pulksteni, sveces, pildspalvu, mobilo tālruni, fotoaparātu, mūzikas disku.

7.22. Pasvītro atbilstošo vārda formu!

Egīlam vakar bija dzimšanas diena. Mēs viņam **uzdāvinājām** kucēnu.
Rīt visa klase dosies pie Annas uz jubileju. Es **dāvināšu** grāmatu.
Apsveicu tevi vārda dienā un **dāvinu** šo mīļlietiņu!
Pēc nedēļas Ojāram ir izlaidums. Vai jūs **dāvināsiet** kaut ko?

7.23. Veido teikumus no dotajiem vārdiem un uzraksti tos!

Es parasti iepērkos veikalā pie mājām.
Vai tu palīdzi vecākiem iepirkties?
Tirdzniecības centrā ir daudz veikalū.
Vakarā pārtikas veikalā vairs nebija piena.
Mēs Uldim nopirkām dāvanu par pieciem latiem.

8. nodaļa Gribu būt vesels

N.p.k.	Nodarbības saturs	Uzdevumi mācību grāmatā	E-materiāls	Skolotāja grāmata un citi papildu materiāli
1.	Kāds tu esī? Vārdu krājuma papildināšana un pilnveide: ķermeņa un sejas daļu nosaukumi, īpašības vārdi, kas raksturo cilvēka izskatu. Salīdzina cilvēku ārejo izskatu. Īpašības vārda un lietvārda saskaņošana. Īpašības vārda salīdzināmās pakāpes: pamata un pārākā pakāpe. Salīdzinājumu veidošana ar prepozīciju <i>par</i> .	8.1. – 8.8.	8A, 8B, 8C, 8D	1. pielikums 2. pielikums
2.	Kā tu jūties? Vārdu krājuma pilnveide. Vārdi, kas raksturo pašsajūtu. Īpašības vārdi: <i>slims, vesels; apstākļa vārdi: labi, slikti, normāli</i> . Skolēns stāsta par savu pašsajūtu, jautā, kā citi jūtas. Runā par veselīga dzīvesveida principiem. Darbības vārda <i>justies</i> locīšana īstenības izteiksmes vienkāršajā tagadnē.	8.9. – 8.12.	8E, 8F	
3.	Kas tev kaiš? Jautā un atbild par savu veselību un slimībām. Stāsta, kas viņam sāp; jautā, kas sāp vai kaiš citiem. Dažu slimību nosaukumi (<i>iesnas, saaukstēšanās, angīna</i>). Ieteikumi veselības uzlabošanai. Darbības vārda – <i>sāp, nesāp</i> – locīšana īstenības izteiksmes vienkāršajā tagadnē un pagātnē. Darbības vārda vajadzības izteiksme.	8.13. – 8.19.	8G, 8H	3. pielikums
4.	Sports Vārdu krājuma papildināšana un pilnveide: sporta veidu nosaukumi, sportistu nosaukumi, darbības vārdi. II, III konjugācijas darbības vārdu locīšana īstenības izteiksmes vienkāršajā tagadnē.	8.20. – 8.22.	8I	
5.	Veselīgs uzturs Vārdu krājuma papildināšana un pilnveide. Prot pastāstīt, kas jādara, lai būtu vesels.	8.23. – 8.25.		
8.	Atkārto!	8.26. – 8.30.	8J	4. pielikums

Nodaļā tiek apgūti īpašības vārdi, kas raksturo cilvēku ārejo izskatu, bet papildus tam var apgūt arī īpašības vārdus, kas raksturo personību (2. pielikums).

1. nodarbībā var pievērst uzmanību 6. deklinācijas lietvārdiem un aplūkot ne tikai tos 6. deklinācijas lietvārdus, kas nosauc ķermeņa vai sejas daļas (*acs, uzacs, auss, nāss, krūts, sirds*), bet arī citus bieži lietotos, piemēram, *valsts, zivs, pils, zoss, balss*; jāpievērt uzmanība līdzskaņa j noteiktajai mijai daudzskaitļa ģenitīva formā vai arī šīs mijas neesamībai (izņēmumi) (3. pielikums).

Pielikumi

1. pielikums

Diktāts ar uzdevumu

Klausies un raksti vārdus stabīņā! Raksti vārdiem daudzskaitļa formas!

Zods, auss, zobs, garš deguns, mats, kāja, roka, elkonis, liela acs, celis, laba sirds.

2. pielikums

Kāds ir šis cilvēks?

Īpašība	Antonīms
čakls	slinks
devīgs, dāsns	skops
draudzīgs	nedraudzīgs
gudrs	muļķīgs
interesants	neinteresants
īss	garš, gara auguma
jauks	nejauks
jautrs, priecīgs	skumjš, bēdīgs
labs	slikts, ļauns
labsirdīgs	cietsirdīgs
lēns	ātrs
mazs	liels
runīgs	nerunīgs, mazrunīgs
simpātisks	nesimpātisks
skaists, glīts	neskaists, neglīts
talantīgs	neapdāvināts
tievs, slaidušs	resns
vesels	slims
labestīgs	dusmīgs

3. pielikums

Izdales materiāls skolēniem

Kā tu jūties?	Ne sevišķi labi.
Vai tev kaut kas sāp?	Man sāp galva.
Man ir iesnas un klepus.	Kas tev kaiš?
Labāk ej mājās!	Izmēri temperatūru un liecies gultā!
ledzer zāles!	Ko lai es daru?
Tev ir labi jāatpūšas.	Tu laikam esi saaukstējies.
Kā tu tagad jūties?	Slikti.
ledzer tēju un apēd sviestmaizi.	Man negribas ēst.
Man gribas tikai gulēt.	Man sāp kakls un man ir slikta dūša.
Aizej pie ārstā!	Es izsaukšu ārstu.

Katram skolēnu pārim nepieciešams viens komplekts sagrieztu un sajauktu kartīšu, no kurām var veidot dialogus. Skolēnu pāri var sacensties, kurš izveidos garāko dialogu, t.i., izmantos visvairāk kartīšu.

Atbildes nodaļai *Atkārto!***8.26. Apskati attēlu un pasaki, – apgalvojums ir patiess (P) vai nepatiess (N)!**

Meitenei ir īsi mati.	N
Zēnam ir tumši mati.	P
Zēna acis ir brūnas.	P
Zēns ir garāks par meiteni.	P
Meitenei ir zilas acis.	P
Meitene nav īsāka par zēnu.	N
Zēns nav īsāks par meiteni.	P

8.27. Savieno jautājumu ar atbilstošo atbildi!

Kas tev sāp?	Nē, man nesāp kakls.
Vai tev sāp kakls?	Man sāp vēders.
Kas tev kaiš?	Jā, es esmu vesels.
Vai tu esi vesels?	Man ir iesnas.
Vai tava māsa ir slimta?	Tev jādzēr zāles pret sāpēm.
Kādas zāles man jādzēr?	Nē, viņa ir vesela.

8.28. Veido dialogu, saliekot teikumus atbilstošā secībā!

3. Man ļoti sāp galva.
2. Kas tev kaiš?
4. Vai iesnas un klepus tev arī ir?
7. Tev jāiedzēr tēja ar medu un jāiet gulēt.
6. Droši vien tu esi saaukstējies.
5. Klepus nav, tikai iesnas.
1. Mamma, es nejūtos labi.
(Ir iespējami arī citi varianti.)

8.29. Ieraksti iekavās dotos darbības vārdus atbilstošā formā!

Man patīk sportot. Varbūt tāpēc es **jūtos** labi. Vasarā es katru dienu **skrienu** vai **braucu** ar divriteni. Maniem draugiem patīk futbols, tāpēc mēs bieži **spēlējam** futbolu. Vai tu **spēlē** futbolu? Ziemā es bieži **slēpoju** un **slidoju**. Vai tu arī **slēpo** un **slido**?

8.30. Uzraksti, kas jādara!

Es gribu būt vesels. Kas man jādara?

Tev **jāēd augļi un dārzeņi, jāskrien un jāvingro, jādzēr sula, jāatpūšas.**

9. nodaļa

Ja man būtu...

N.p.k.	Nodarbību saturs	Uzdevumi mācību grāmata	E-materiāli	Skolotāja grāmata un citi papildu materiāli
1.	Mans vaļasprieks Lietvārdū darināšana ar izskaņām -šana; -šanās. Patskaņu [e]; [ē]; [i]; [ī]; [a] un divskaņu [au]; [ie] izruna un rakstība.	9.1. – 9.3. 9A	9C	
2.	Ko vilkt mugurā? Stāstījuma veidošana par to, ko velk mugurā dažādos gadījumos. Sava viedokļa izteikšana vienkāršā teikumā.	9.4. – 9.9	9B, 9J	1. pielikums
3.	Ejam ciemos! Ielūguma un apsveikuma lasīšana / rakstišana. Darbības vārdu locīšana nākotnē. Uzrunas formas. Dialogu vai stāstījumu veidošana par dzimšanas dienas svinībām.	9.10. – 9.14.	9F 9D, 9G 9E*	Apsveikumu kartītes „Kartīšu komplektā”
4.	Spēlēsim spēli Ja man būtu... Vēlējuma izteiksme.	9.15., 9.16.	9H	
5.	Ko mēs varētu darīt?	9.17. – 9.19.		
6.	Atkārto!	9.20. – 9.23.	9I	

9.13. uzdevumā doti dzimšanas dienas apsveikuma dziesmas “Daudz baltu dienīņu” vārdi. Dziesmu var noklausīties **9E** uzdevumā. Lai labāk iemācītos apsveikuma dziesmas vārdus, ieteicams to dziedāt klasē gadījumos, kad klasesbiedriem ir dzimšanas diena.

Vērtīgi ir pārrunāt arī citas latviešu dzimšanas un vārda dienu svinēšanas tradīcijas, vēršot uzmanību uz atšķirīgo. Piemēram, jubilāram dāvina nepāra skaita ziedus – vienu, trīs, piecus utt.

Ja skolēns ir iepazīstināts ar kultūras savdabību, viņš labāk jutīsies latviešu sabiedrībā, spēs izvairīties no neveiklām situācijām.

Jaunos vārdus var viegli apgūt, spēlējot spēli 6×6 . Šim nolūkam tiek piedāvātas 36 vārdu kartītes. Katrs attēls ir 2 eksemplāros, tātad – pāris.

Kartītes ar attēliem uz augšu sakārto lielā kvadrātā uz galda. Skolēniem tiek dots laiks, lai iegaumētu, kur ir pāri. Piemēram, viena kartīte ar vilcienu attēlu ir kvadrāta augšējā labajā stūri, bet otra – ar identisku vilcienu attēlu – ir otrā no kreisās puses apakšējā rindā. Kad pagājušas 3–4 minūtes, attēlus apgriež otrādi ar balto pusi uz augšu.

Spēle sākas. Skolēna uzdevums ir atcerēties, kur paslēpies pāris. Ja arī kāds par to nav pārliecināts, svarīgi ir mēģināt.

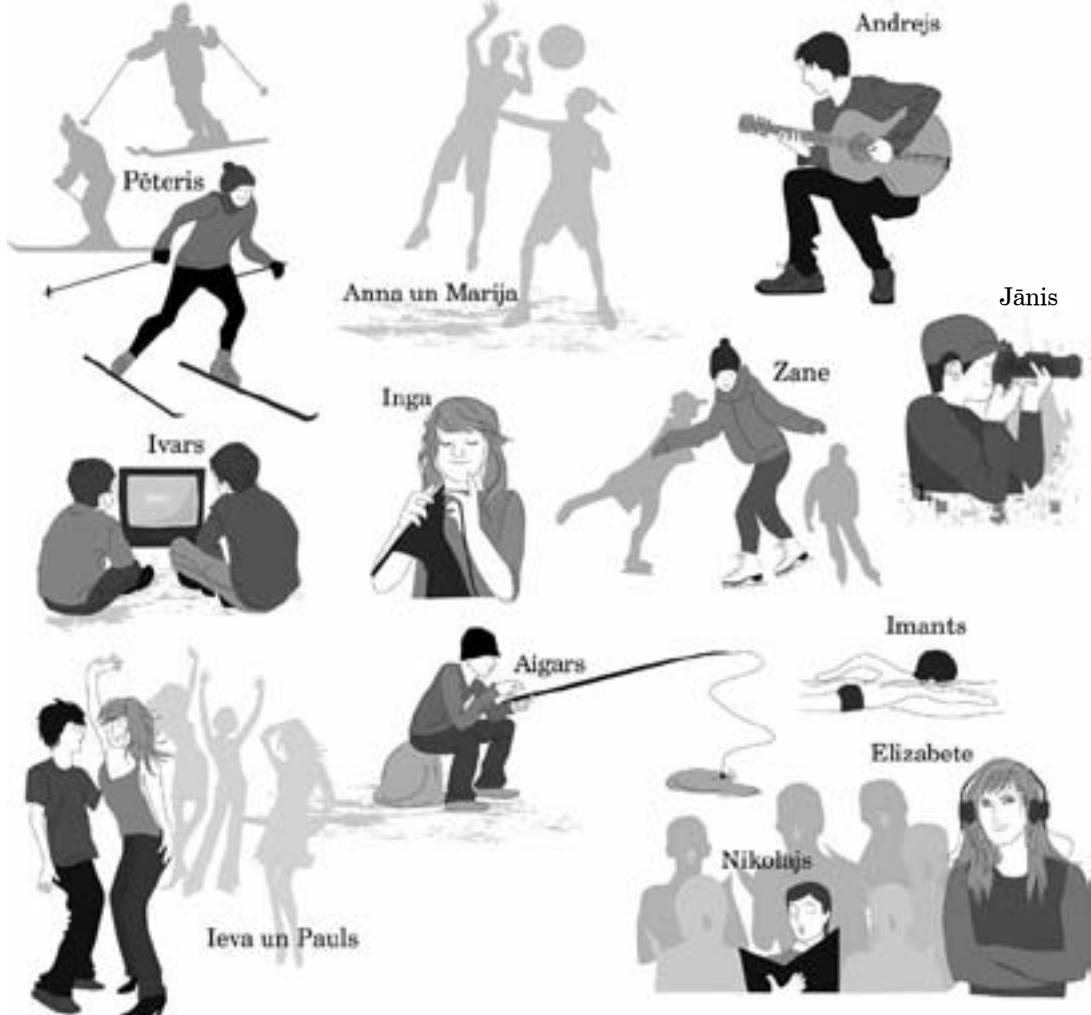
Skolēns paceļ kartīti un saka: „Tas ir vilciens”. Tad mēģina pacelt otru kartīti ar vilcienu attēlu. Ja tas izdodas, tad jāsaka: „Tas arī ir vilciens. Man ir viens punkts”. Abi vilcienu attēli turpmāk ir redzami. Ja pacelta nepareizā kartīte, skolēns saka: „Nē, tas nav vilciens. Tā ir māja.”. Kartīti noliek atpakaļ tajā pašā vietā ar attēlu uz leju. Spēle turpinās, līdz visas kartītes ir ar attēliem uz augšu. Uzvar tas, kuram vairāk punktu.

DARBA LAPA

Ieva jautā draugiem, ko viņi darīs brīvdienās.

Uzraksti, ko draugi viņai atbild! Lieto dotos darbības vārdus nākotnē!

dejot	skatīties	iet	braukt	lasīt	mācīties
spēlēt	gulēt	apmeklēt	svinēt	peldēt	

Ivars svētdien skatīsies hokeja spēli.

Pašnovērtējuma tabula*Aizpilda skolēns.***Mani sasniegumi**

Es protu ...	Ļoti labi	Vēl ne tik labi
... pastāstīt, ko man patīk darīt brīvajā laikā un kāds ir mans valasprieks		
... pastāstīt, kas man mugurā		
... pateikt, ko es domāju		
... izlasīt vai uzrakstīt ielūgumu		
... izlasīt vai uzrakstīt apsveikumu		
... pastāstīt, ko es darīšu brīvdienās		
... nodziedāt dzimšanas dienas apsveikuma dziesmu latviski		
... pastāstīt, ko es darītu, ja man būtu daudz brīva laika		
... ieteikt, ko varētu darīt		
... veidot jautājumus, kas sākas ar <i>kur...? kad...? ko...?</i> <i>kas...? ko dara...?</i>		

10. nodaļa.

Kurš var palīdzēt?

N.p.k.	Nodarbību saturs	Uzdevumi mācību grāmatā	E-materiāli	Skolotāja grāmata un citi papildu materiāli
1.	Viņi mums palīdzēs! Vārdu krājuma pilnveide. Drošības dienestu tālruņu numuri. Telefona sarunas.	10.1., 10.2.	10A, 10 B	
2.	Lūdzu, palīdziet! Dialogu veidošana par negadījumu. Akuzatīva lietojums, atbildot uz jautājumu: <i>Uz kurieni?</i> Darbības vārds pavēles izteiksmē.	10.3. – 10.8.	10 C	
3.	Celu satiksmes drošības jautājumi Jautājumi un atbildes par drošību uz ceļa. Darbības vārds vajadzības izteiksmē. Priedēkļi: <i>aiz-; at-; pie-; pār-; uz-; ie-; iz-</i> .	10.9. – 10.11.	10 D	1. pielikums
4.	Drošība sabiedriskajā transportā Vārdu krājuma pilnveide. Stāstījums par savu celu uz ... Darbības vārds vajadzības izteiksmē.	10.12. – 10.14.	10 E, 10 F	
5.	Ko darīt, ja noticis negadījums? Veido stāstījumu par negadījumu. Dialoga veidošana par negadījumu.	10.15. – 10.17.	10 G	
6.	Ko darīt, ja esi apmaldījies? Atbild uz jautājumiem par atrašanās vietu. Stāstījums pēc pilsētas plāna.	10.18. – 10.22.	10 H, 10 I	
7.	Atkārto!	10.23. – 10.26.		2. pielikums

Nodaļa veltīta dažādiem palīdzības dienestiem un veidota ar mērķi iepazīstināt skolēnus ar ceļu satiksmes noteikumiem, drošību sabiedriskajā transportā. Līdztekus tiek pilnveidota prasme jautāt un atbildēt.

1. nodarbībā uzziņu dienestu un palīdzības dienestu telefonu numurus var papildināt.
3. nodarbībā kā papildu uzdevumu var piedāvāt skolēniem iepazīties ar ceļa zīmēm.
Var aicināt skolēnus iepazīstināt klasesbiedrus ar tām ceļa zīmēm, kuras tiek lie-totas viņu valstī.
4. nodarbībā ieteicams iepazīstināt skolēnus ar visa veida viedkartēm.

1. pielikums

Uzraksti, ko nozīmē šīs ceļa zīmes!

Atbildes nodarbībai *Atkārto!***10.23. Atjauno dialogu! Aplīšos ieraksti ciparus, kas norāda dialoga secību!**

Neatliekamā medicīniskā palīdzība klausās!

Lūdzu, atbrauciet palīgā! Mans kaimiņš ir salauzis kāju.

Nosauciet adresi!

Jomas ielā 2, dzīvoklis 10.

Kā sauc kaimiņu?

Juris Vītols.

Kāds ir viņa personas kods?

091255-12340

Braucam jums palīgā. Gaidiet!

10.24. Izveido teikumus, savienojot tā daļas!

Transporta līdzeklī drīkst iekāpt / izkāpt

Visdrošāk ceļu ir šķērsot tad,

Pēc izkāpšanas no autobusa un trolejbusa ceļš
jāšķērso tam no mugurpuses,

Kad atveras transporta līdzekļa durvis,

Iekāpj transporta līdzeklī pa aizmugurējām vai
vidējām durvīm,

pasažieri vispirms izkāpj, pēc tam iekāpj.

izkāpj – pa priekšējām.

kad transporta līdzeklis ir aizbraucis un ceļš ir
brīvs.

tikai pēc tā apstāšanās.

bet, izkāpjot no tramvaja, – no priekšpuses.

10.25. Pasvītro pareizo atbildi! Katrā piemērā ir tikai viena pareiza atbilde.

No pagalma ar velosipēdu drīkst izbraukt uz ielas vai ceļa, vispirms pārliecinoties, ka netuvojas transportlīdzeklis.

neskrien suns.

ir līdzīgi aizsargķivere.

Divi draugi drīkst pārvietoties pa ceļa nomali ārpus apdzīvotas vietas
viens otram blakus.

viens aiz otra.

tikai skriešus.

Vizināties no kalna ar slēpēm ceļa tuvumā

ir droši.

ir bīstami.

ir atļauts.

11. nodaļa

Gadalaiki

N.p.k.	Nodarbību saturs	Uzdevumi mācību grāmatā	E-materiāls	Skolotāju grāmata un citi papildu materiāli
1.	Gada plānojums Vārdu krājuma pilnveide. Gada sākums un beigas. Gada mēneši. Gadalaiki. Katra gadalaika sākums. Datums nominatīvā (kurš?) un lokatīvā (kurā?).	11.1. – 11.5.	11. A	1. pielikums Skolotājs paskaidro nezināmos vārdus; lauj tekstu izlasīt divas reizes. Atbildes var būt dažādi formulētas.
2.	Mācību gada kalendārs Vārdu krājuma pilnveide. <i>No + ģen. (kā?) līdz + dat. (kam?).</i>	11.6., 11.7.	11. F	2. pielikums
3.	Kad kalendārā ir tavas svētku dienas? Vārdu krājuma pilnveide. Vārda diena. Dzimšanas diena. Darbības vārda <i>dzīmis</i> formas.	11.8.–11.10.		Kalendārs ar vārda dienām
4.	Ziema Vārdu krājuma pilnveide. Ziemas mēneši (decembris, janvāris, februāris). Cilvēku darbības ziemā. Darbības vārdu <i>slēpot</i> un <i>slidot</i> formas vienkāršajā tagadnē. Pavasaris Vārdu krājuma pilnveide. Pavasara mēneši (marts, aprīlis, maijs). Daba pavasari. Cilvēku darbības pavasari. Ar gadalaikiem saistītas biežāk lietotās konstrukcijas (vārdu savienojumi).	11.11.–11.13.	11. B 11. D 11. F	
5.	Vasara Vārdu krājuma pilnveide. Cilvēku darbības vasarā. Rudens Vārdu krājuma pilnveide. Cilvēku darbības rudenī. Daba rudenī. Darbības vārdu <i>peļēties</i> un <i>atpūsties</i> formas vienkāršajā tagadnē. Darbības vārdu <i>lasīt</i> un <i>spēlēt</i> lietojums.	11.14.–11.16.	11. B 11. D 11. F	3. pielikums 4. pielikums
6., 7.	Laika ziņas Laika apstākļi dažādos gadalaikos. Temperatūra, auksts laiks un silts laiks. Īpašības vārdu <i>auksts</i> un <i>silts</i> salīdzināmās pakāpes. Īpašības vārdu <i>silts</i> , <i>auksts</i> un apstākļa vārdu <i>silti</i> , <i>auksti</i> lietojums. Īpašības vārdu <i>auksts</i> un <i>augsts</i> lietojums un rakstība. Vārddarināšana (<i>saulains</i> , <i>lietains</i> , <i>vējains</i> , <i>mākojains</i>).	11.17.–11.24.	11. C 11. E	
8.	Atkārto!	11.25.–11.28.		5. pielikums

Nodaļā galvenā uzmanība pievērsta gada plānojumam, tai skaitā mācību gada kalendāram, kā arī laika apstākļiem. Tekstos par gadalaikiem galvenokārt akcentētas darbības, kuras skolēni varētu veikt vai kas viņiem būtu pazīstamas, kā arī minētas svarīgākās norises dabā.

Tēmas apjoma dēļ atsevišķos uzdevumos paredzētas vairākas secīgas darbības, uz ko skolotājam vajadzētu vērst skolēna uzmanību.

Uzsākot šīs nodaļas mācību vielas apguvi, var atgādināt vārda *laiks* lietojumu (sk. 4. nodaļu), norādot uz salikteni *gadalaiks*, kā arī vārdu savienojumiem *laika ziņas* un *laika apstākļi*.

Apgūstot mācību materiālu par gada plānojumu, var atkārtot skaitļa vārdus (piem., cik mēnešu ir gadā, cik mēnešu ir katrā gadalaikā, mēnešu kārtas skaitļi, cik nedēļu ir mēnesī un cik dienu ir mēnesī, gadā).

Papildus var pastāstīt, ka Latvijā lieto saules kalendāru, kā arī sniegt informāciju par dažu (skolēniem saprotamu) mēnešu nosaukumiem seno laiku kalendārā (sk. pielikumā – papildmateriāli skolotājam).

Saistībā ar laika plānojumu būtu jāmāca vai jāatkārto datuma pieraksta veidi, piemēram, viens no īsākajiem pierakstiem (sk. pielikumā – uzdevums), arī garāks (piem., 2011. gada 12. augustā) u.c. Jānorāda, kāda datuma pierakstos ir gada, mēneša un dienu secība. Tāpat vajadzētu skolēniem pastāstīt, kā saīsina vārdu savienojumu šā (šī) gada – š.g.

Mācoties par vārda dienām, var izmantot vārda dienu kalendāru (piemēram, G. Treimaņa grāmatu „Mīlestībā dzimis vārds”, R., „Jaunā Daugava”, 2011), lai bērni klasē atrod vārda dienas, izmantojot alfabētisko vārdu rādītāju.

Apgūstot mācību vielu pa gadalaikiem, var papildus pastāstīt par tradicionālām darbībām, Latvijai raksturīgām norisēm dabā. Ieteicams izmantot dažādus ticējumus, sakāmvārdus un parunas, kas saistītas ar gadalaikiem (sk. kartītes skolēnam).

Mācot par laika apstākļiem, vajadzētu vērst uzmanību uz to, kā rakstveidā atspoguļo temperatūru un kā – mutvārdos. Papildus var mācīt citus biežāk lietotus vārdus, kas saistīti ar laika apstākļiem (piemēram, *slapjš, sauss, pelķe, nokrišņi*), kā arī būtu vēlams iemācīt debess pušu nosaukumus un to saistību, piemēram, ar laika ziņās dzirdamo par vēja virzieniem (sk. kartītes skolēnam).

1. pielikums

Lasi tekstu un atbildi uz jautājumiem!

Kas tie tādi?

Kādam tēvam bija divpadsmīt dēlu. Tēvs mīlēja visus dēlus, bet tie savā starpā strīdējās. Tādēļ tēvs nolēma tā – kad pirmais dēls būs beidzis strādāt, tad tikai otrs sāks savus darbus. Tad viņi nesatiksies un nestridēsies. Trīs tēva dēliem patika aukstums un sals. Šiem dēliem ļoti patika baltā krāsa. Sešiem dēliem patika visi pelēkie un zaļie toņi – no pelēka un gaiši zaļa līdz tumši zaļam. Šiem sešiem dēliem bija laba draudzene – saule. Bet citi trīs dēli domāja, ka zaļā krāsa ir garlaicīga, un visu dabā nokrāsoja dzeltenos un sarkanos toņos. Viņi draudzējās ar lietu, vēju un mākoņiem. Tā nu divpadsmīt dēli katru gadu strādāja – kad viens beidza, tad otrs sāka savus darbus.

Jautājumi par tekstu.

1. Kas ir tēvs, kuram ir divpadsmīt dēli?
2. Kas ir divpadsmīt tēva dēli?
3. Kā sauc trīs tēva dēlus, kuriem patīk baltā krāsa?
4. Kā sauc sešus tēva dēlus, kam patīk zaļā krāsa?
5. Kāpēc seši tēva dēli draudzējas ar sauli?
6. Kā sauc trīs tēva dēlus, kuriem nepatika zaļā krāsa?
7. Kāpēc viņu draugi ir lietus, vējš un mākoņi?

Atbildes: 1. Gads. 2. Gada mēneši. 3. Decembris, janvāris, februāris. 4. Marts, aprīlis, maijs, jūnijs, jūlijs, augusts. 5. Jo tie ir pavasara un vasaras mēneši, kad saule silda. 6. Septembris, oktobris, novembris. 7. Tie ir rudens mēneši, un rudenī bieži līst, ir vējains un mākoņains.

2. pielikums

Pretī katram pasākumam ieraksti atbilstošo datumu!

Svarīgākie 2011./2012. mācību gada pasākumi	Datums
Paraugs. Rudens ekskursija uz Līgatnes Dabas parku	10.10.2011.
1. Konkursa „Labākais matemātiķis” apbalvošanas ceremonija	
2. Ziemassvētku koncerts vecākiem	
3. Putnu būriņu izgatavošana un pavasara sagaidīšanas svētki	
4. Projektu nedēļas noslēguma pasākums	
5. Māmiņu dienai veltīts pasākums	

Skolotājs izdala skolēniem kartītes un nolasa tekstu. Skolēniem kartītē jāieraksta attiecīgā pasākuma datums.

Skolotāja teksts. Iepazīstināšu jūs ar svarīgākajiem pasākumiem, kas plānoti 2011./2012. mācību gadā. Lūdzu, pierakstiet datumus, lai jūs neaizmirstat! 10. oktobrī būs ekskursija uz Līgatnes Dabas parku. Novembra sākumā, proti, 8. novembrī, apbalvosim labākos skolas matemātiķus. Pirms Ziemassvētkiem, 21. decembrī, notiks koncerts jūsu vecākiem. Tad gaidīsim pavasari un gatavosim putnu būriņus. Putnu būriņu izgatavošanas diena būs 19. martā. Projektu nedēļas noslēguma pasākums notiks 14. aprīlī. Vēl pavasarī, 7. maijā, būs Māmiņu dienai veltīts pasākums.

Pareizās atbildes: **1. 08.11.2011.; 2. 21.12.2011.; 3. 19.03.2012.; 4. 14.04.2012.; 5. 07.05.2012.**

3. pielikums

Atbildi uz jautājumiem, ko tu dari dažādos gadalaikos! Pastāsti par to!

Vai tu vasarā peldies ezerā?	
Vai tu vasarā jūrmalā spēlē bumbu?	
Vai tu ziemā makšķerē zivis?	
Vai tev patīk braukt ar velosipēdu?	
Vai tu rudenī mežā lasi sēnes?	
Vai tev patīk ziemā slēpot?	
Vai tev patīk lietainas rudens dienas?	
Kurš gadalaiks tev vislabāk patīk? Kāpēc?	

4. pielikums

Ieraksti darbības vārdu ***atpūsties*** atbilstošā formā!

Es vasarā **atpūšas** laukos pie vecmāmiņas. Kur tu _____?

Es _____ Jūrmalā.

Vai tava mamma arī _____ Jūrmalā?

Jā, visa mūsu ģimene _____ kopā, tikai brālis brauc makšķerēt uz Latgales ezeriem.

Vai tad makšķerēšana ir **atpūta**?

Protams, kad viņš makšķerē zivis, viņš ļoti labi _____.

*Pareizās atbildes: **atpūties, atpūšos, atpūšas, atpūšas, atpūšas.***

5. pielikums

Atbildes nodarbībai *Atkārto!*

11.25. Savieno atbilstošās teikuma daļas!

Jūnijā sākas vasara un skolēniem vasaras brīvlaiks.

Februārī ir daudz sniega, tāpēc var slēpot un braukt no kalna ar sniegadēli.

Jūlijs ir vasaras mēnesis, kad dārzos ir saldas un garšīgas zemenes.

Septembrī cilvēki brauc uz mežu, jo viņi tur lasa sēnes un ogas.

Novembrī bieži lietis un pūš auksts vējš.

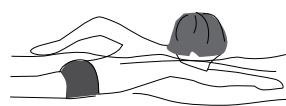
Maijā ir ļoti skaisti, jo dārzos un parkos zied balti un violeti ceriņi.

Man nepatīk ziemā, jo tad ārā ir auksts.

11.26. Uzraksti jautājumus, izmantojot attēlus! Uzdod šos jautājumus klasesbiedriem!

Vai tu spēlē šahu?
Vai tu brauc ar velosipēdu?
Vai tu slido?
Vai tu lasi ogas?
Vai tu peldies?
Vai tu lasi sēnes?
Vai tu slēpo?

11.27. Uzraksti iekavās dotos vārdu savienojumus vienā vārdā!

Man nepatīk, ja ārā nav saules un ir mākonains (daudz mākoņu).

Putniem nepatīk, ja ārā ir vējains (liels vējš).

Sēnēm mežā patīk, ja ir lietains (lietis lietus).

Kaķim patīk, ja ir silts un saulains (spīd saule).

11.28. Uzraksti teikumus no dotajiem vārdiem! Vārdu kārtība nav jāmaina.

Jūlijs, būt, vasara, brīvlaiks.	Jūlijā ir vasaras brīvlaiks.
Jūlijs, es, peldēties, un, lasīt, zemenes.	Jūlijā es peldos un lasu zemenes.
Vasara, es, braukt, ar, velosipēds.	Vasarā es braucu ar velosipēdu.
Jūnijs, mēs, atpūsties, jūrmala.	Jūnijā es atpūšos jūrmalā.
Rudens, koki, būt, dzeltenas, lapas.	Rudenī kokiem ir dzeltenas lapas.
Ziema, bērni, slēpot, un, slidot.	Ziemā bērni slēpo un滑到.
Pavasaris, dārzs, ziedēt, tulpes.	Pavasarī dārzā zied tulpes.
Es, vislabāk, patikt, vasara.	Man vislabāk patīk vasara.

12. nodaļa Ceļošana

N.p.k.	Nodarbību saturs	Uzdevumi mācību grāmatā	E-materiāls	Skolotāja grāmata un citi papildu materiāli
1.	Uz kurieni mēs brauksim? Vārdu krājuma pilnveide. Latvijas karte. Latvijas reģioni un nozīmīgāko pilsētu atrašanās vieta. Gramatiskā konstrukcija <i>gribēt/negribēt</i> personu formās ar darbības vārdiem <i>ceļot, redzēt, atpūsties, braukt</i> .	12.1. – 12.3.	12. G	1. pielikums
2.	Pērkam transporta biletēs Vārdu krājuma pilnveide. Vilciena biletēs pirkšana, iegūstot nepieciešamo informāciju. Dati uz transporta līdzekļa biletēm. Darbības vārdi <i>satikties</i> un <i>maksāt</i> vajadzības izteiksmē.	12.4. – 12.6.	12. B 12. E	
3.	Vilcieni atiet un pienāk... Vārdu krājuma pilnveide. Vilcieni maršruti, atiešanas un pienākšanas laiki. Informācija dzelzceļa stacijā un autoostā (vilcieni un autobusu satiksmes saraksts). Darbības vārdi – <i>iziet, izbrauc, izlido, ienāk, iebrauc, ielido</i> – lietošana.	12.7. – 12.9.	12. C	
4.	Cik tālu līdz ... Saruna ar konduktoru vilcienā. Transportu maršruti, attālumi un brauciena laiks. Apstākļa vārdu – <i>tuvu, tālu, ilgi, ātri</i> – lietošana.	12.10. – 12.12.	12. C	
5.	Apceļosim Latviju! Vārdu krājuma pilnveide. Informācija par populārākajām tūrisma vietām Latvijā. Uzdevumu tekstā izmantoto un citu biežāk lietoto īpašības vārdu salīdzināmo pakāpju paraugi.	12.13., 12.14.	12. I	2. pielikums
6.	Ceļojumā kopā ar klasesbiedriem Vārdu krājuma pilnveide. Informācija par dažām Lietuvas pilsētām. Klases ceļojums (ceļojuma laiks, ceļošanas veids, ceļojuma plāns). Ceļojuma iespāidu izklāsts rakstveidā. Naktsmītnes. Darbības vārdi <i>redzēt, apskatīties</i> + akuz. (ko?)	12.15., 12.16.	12. A 12. H	
7.	Ģimenes ceļojums Vārdu krājuma pilnveide. Informācija par Tallinu. Ģimenes locekļu intereses. Ceļojuma iespāidi. Darbības vārds <i>ceļot</i> vienkāršajā tagadnē, pagātnē un nākotnē.	12.17., 12.18.	12. A 12. I	
8.	Atkārto!	12.19. – 12.22.		3. pielikums

Nodaļas specifika ir tā, ka tajā papildus valodas prasmes attīstīšanai tiek sniegtā arī informācija par Latvijas interesantākajām vietām, kā arī par Lietuvu un Igauniju. Nodaļā vairāk izmantotas jau zināmās gramatiskās konstrukcijas un leksika (par atrašanās vietu, pārvietošanās veidiem, pirkšanu, pulksteņa laiku un gadalaikiem, par to, kas patīk vai nepatīk u.c.). Jaunā mācību viela saistīta ar svarīgākajām darbībām un situācijām ceļošanas procesā.

Mācot 6., 7. un 8. nodarbību, skolotājam vajadzības gadījumā jāsniedz papildu informācija un atsevišķu vārdu skaidrojums, lai palīdzētu skolēniem.

Skolotājs saistībā ar visas nodaļas tēmu un arī atsevišķiem uzdevumiem var pastāstīt, ka ir citi līdzīgi vai analogi lietojami vārdi, kas saistīti ar ceļošanu: piemēram, *ceļojums* un *ekskursija*, norādot arī atšķirību šo vārdu lietojumā un gadījumus, kad tos var lietot kā sinonīmus; *ceļotājs* un *tūrists*; *ceļošana* un *tūrisms*; arī *gids* un *ekskursijas vadītājs* u.c.

Vajadzētu papildus norādīt, kādas ceļojuma laikā var būt apmešanās vietas, iepazīstināt ar to nosaukumiem (piemēram, līdzās populārākajiem nosaukumiem ir arī *lauku sēta*, *viesu nams*, *atpūtas vieta*).

Atbilstoši konkrētās nodarbības saturam skolotājs var sniegt papildu informāciju par frāzēm, kas dzirdamas transportā un saistītas ar pārvietošanos, piemēram, *galapunkts*, *nākamā pietura*, *lūdzu*, *izkāpiet*, *durvis aizveras* u.c.

Skolotājs sniedz papildu informāciju, kas skolēniem nav tik aktuāla, bet varētu būt noderīga saistībā ar naktsmītnēm, piemēram, *rezervēt viesnīcas numuru*, *vienvietīgs*, *divvietīgs*, *ģimenes numurs* u.tml.

E-materiāla uzdevumi var labi noderēt vielas atkārtošanai, jo tajos aptvertas dažādas situācijas.

1. pielikums

Diktāts

Vilciens pienāk Rīgas dzelzceļa stacijā.

Vilciens atiet no Ventspils.

Autobuss pienāk Liepājā.

Autobuss izbrauc no autoostas.

Lidmašīna izlido no lidostas.

Lidmašīna ielido lidostā.

Mūsu naktsmītne būs viesnīcā „Liepa”.

Es ceļojumā ņemšu līdzī fotoaparātu.

2. pielikums

Izdales materiāls skolēniem

Darbs pāri. Vienam skolēnam iedod sludinājumu, otram – lapu ar sarunas plānu.

Viens no skolēniem, pamatojoties uz iedoto sludinājumu, atbild, otrs – formulē jautājumus.

Ceļojumu aģentūra „Apceļosim Eiropu!”
piedāvā ceļojumu uz Franciju!
Izbraukšana – 12.08.

Autobusa maršruts:
Riga – Potsdama (Vācijā) – Parīze.
Vācijā – Sansusī pils Potsdamā,
Francijā – ekskursijas pa Parīzi, Disneylenda.
Cena par septiņām dienām – 305 LVL.
Visas naktis viesnīcās.

<p><u>1. skolēns</u></p> <p>Atbildi uz jautājumiem, izmantojot sludinājuma tekstu!</p>	<p><u>2. skolēns</u></p> <p>Formulē jautājumus, izmantojot sarunas plānu!</p> <p>Noskaidro</p> <p>ceļojuma mērķi; transporta veidu, ar ko ceļosi; ceļojuma maršruti; ceļojuma sākuma laiku; ceļojuma ilgumu; nakšņošanas vietas; ceļojuma cenu; svarīgāko, ko tu redzēsi ceļojumā!</p>
---	--

3. pielikums

Atbildes nodarbībai *Atkārto!*

12.19. Uzraksti teikumus no dotajiem vārdiem, pārveidojot tos atbilstošā formā! Vārdu kārtība nav jāmaina.

Man, patikt, ceļot.	Man patīk ceļot.
1. Pirms nedēļas, es, būt, Igaunija.	Pirms nedēļas es biju Igaunijā.
2. Es, braukt, ceļojums, uz, Tallina.	Es braucu ceļojumā uz Tallinu.
3. Es, braukt, kopā, ar, savs, draugs, Jānis.	Es braucu kopā ar savu draugu Jāni.
4. Igaunija, mēs, redzēt, vecpilsēta.	Igaunijā mēs redzējām vecpilsētu.
5. Pēc, gads, mēs, gribēt, braukt, uz, Lietuva.	Pēc gada mēs gribam braukt uz Lietuvu.

12.20. Izpēti transporta satiksmes sarakstus! Iedomājies, ka tev klasesbiedriem jāpastāsta, kā aizbraukt uz Cēsim! Veido stāstījumu, atbildot uz jautājumiem!

Iespējama atbilde, kas var būt arī atšķirīgi formulēta.

Uz Cēsim var aizbraukt ar vilcienu vai autobusu. Cēsis atrodas 93 km no Rīgas. Ātrāk uz Cēsim var aizbraukt ar vilcienu. Ātrākais vilciens līdz Cēsim iet vienu stundu un 10 minūtes. Vilciena biletēs maksā Ls 2.30 vai ātrākajam vilcienam – Ls 3.10. Autobusa biletēs maksā Ls 2.60 vai Ls 3.50.

Kā var aizbraukt uz Cēsim?

Cik tālu ir Cēsis no Rīgas?

Ar kuru transportu var ātrāk aizbraukt uz Cēsim?

Kāda ir bilešu cena katrā transportā?

Vilcienu saraksts Rīga – Cēsis				
Vilcienu nr.	Atiet	Pienāk km	Biletēs ceņa (Ls)	
21.	8.00	9.50	93	2,30
23.	9.00	10.50	93	2,30
25.	10.30	11.40	93	3,10

Autobusa saraksts Rīga – Cēsis				
Autobusa nr.	Atiet	Pienāk km	Biletēs ceņa (Ls)	
85.	7.00	9.00	93	2,60
88.	9.10	11.10	93	2,60
89.	10.00	11.55	93	3,50

12.22. Savieno teikuma daļas!

Cilvēki brauc ceļojumos, lai ...	... redzētu daudz interesanta.
1. Mēs braucām ceļojumā uz Klaipēdu, jo ...	... mans brālis gribēja redzēt delfīnus.
2. Mammu interesē māksla, tādēļ ...	... viņa gribēja apskatīties gleznu izstādi muzejā.
3. Māris ceļojumā ļem līdzī fotoaparātu, ...	... lai varētu parādīt, ko viņš ceļojumā redzēja.
4. Vasarā siltā laikā var nakšņot ...	... teltīs pie upes vai ezera.
5. Kad iet ekskursijā pa pilsētu, ...	... ir jāņem līdzī pilsētas karte.
6. Cilvēki vairāk ceļo vasarā, jo ...	... tad ir silts laiks un skaista daba.

13. nodaļa

Svētki

N.p.k.	Nodarbību saturs	Uzdevumi mācību grāmatā	E-materiāls	Skolotāja grāmata un citi papildu materiāli
1.	Svinēsim svētkus! Dialoga izveide pēc parauga. Vārdu krājuma pilnveide. Stāstījuma veidošana. Darbības vārda <i>svinēt</i> locīšana.	13.1. – 13.4.		1. pielikums
2.	Dzimšanas diena Vārdu krājuma pilnveide. Darbs ar tekstu. Ielūguma rakstīšana. Darbības vārds <i>ielūgt</i> vienkāršajā tagadnē.	13.5., 13.6.		2. pielikums
3.	Vārda diena Dialoga izveide pēc parauga. Jautājumu un atbilžu veidošana. Darbības vārds <i>ēst</i> vienkāršajā pagātnē un nākotnē. Vārdu krājuma pilnveide. Darbības vārds <i>dāvināt</i> vienkāršajā tagadnē, pagātnē un nākotnē.	13.7. – 13.9.		
4.	Gadskārtu svētki Vārdu krājuma pilnveide. Teikumu veidošana. Dialoga veidošana. Apsveikuma rakstīšana. Stāstījums par attēlā redzamo. Darbības vārds <i>rotāt</i> (<i>eglīti</i>) vienkāršajā tagadnē, pagātnē un nākotnē.	13.10. – 13.19.		
5.	Valsts svētki Vārdu krājuma pilnveide. Dialoga veidošana. Darbs ar tekstu (ēdienkarte). Darbības vārds <i>vēlēties</i> vienkāršajā tagadnē. Skaitļa vārdu locīšana akuzatīvā (cik maksā?)	13.20., 13.21.		
6.	Atkārto!	13.22. – 13.26.		3. pielikums

3. nodarbībā par vārdadienām var paskaidrot, ka 22. maijā vārda dienas svin tie, kuru vārdi nav iekļauti kalendārā.

Svarīgi iemācīties lietot pieklājības frāzes atbilstoši situācijai:

**Daudz laimes dzimšanas dienā!
Apsveicu jubilejā!
Vēlu veiksmi jaunajā gadā!
Priecīgu ligošanu!
Sirsniņi sveicu vārdadienā!
Novēlu tev laimi, prieku, veselību!
Paldies!**

1. pielikums

Izdales materiāls skolēniem

Vai tev patīk svinēt svētkus?	Jā, man patīk svinēt svētkus.
Kādu dzērienu parasti dzer Jāņu vakarā?	Jāņos parasti dzer alu.
Kādus svētkus svin pavasarī?	Pavasara svētki ir Lieldienas.
Vai tev patīk gatavoties masku gājienam?	Nē, parasti es masku gājienā nepiedalos.
Kad Normundam ir vārda diena?	Normunds svin vārda dienu otrajā augustā.
Kad Latvijā svin Darba svētkus?	Darba svētki ir pirmajā maijā.
Kādas dāvanas tev patīk?	Man patīk pašu rokām gatavotas dāvanas.
Kur Latvijā parasti rīko valsts svētku svinības?	Visbiežāk valsts svētkus svin pie Brīvības pieminekļa.

Katram skolēnu pārim nepieciešams viens sagrieztu un sajauktu kartīšu komplekts, lai

- atrastu katram jautājumam atbilstošu atbildi,
- jautātu un atbildētu viens otram.

2. pielikums

Izdales materiāls skolēniem

Juris	svin	vārda	dienu.
Vai	tu	svini	Lieldienas?
Mana	ģimene	svin	svētkus.
Mēs	Ziemassvētkos	cepam	pīrāgus.
Kad	jūs	brauksiet	ciemos?
Es	draudzenei	dāvinu	ziedus.

Katram skolēnam vai skolēnu grupai nepieciešams viens sagrieztu un sajauktu kartīšu komplekts, no kura jāsaliek teikumi.

3. pielikums

Atbildes nodarbībai *Atkārto!***13.22. Veido jautājumus!****Kad ir Imanta vārdadiena?**

Imantam vārdadiena ir 1. jūlijā.

Kad Marta svin savu vārdadienu?

Marta svin vārdadienu 27. jūlijā.

Vai Edītei vārdadiena ir 13. jūlijā?

Nē, Edītei vārdadiena nav 13. jūlijā.

13.24. Atzīmē iedrīgu atbildi ar „x” tabulā!

Apgalvojums	Patiess	Nepatiess
Lieldienas parasti svin vasarā.		x
Latvijas karogā ir sarkana un dzeltena krāsa.		x
Latvijas Republikas proklamēšanas diena ir 18. novembrī.	x	
Ziemassvētkos parasti pin ozollapu vainagu.		x
Jāņu diena katru gadu ir pavasara vidū.		x
Jāņu dienā parasti dedzina ugunkuru.	x	

14. nodaļa

Valodas likumības

LIETVĀRDS

Lietvārdu deklinācijas

Jautājums	Lietvārdu deklinācijas					
	1.	2.	3.	4.	5.	6.
kas?	-s, -š	-is	-us	-a	-e	-s
	tēvs, ceļš	brālis, kakis	tirgus, Mikus	māsa, māja	ārste, baltmaize	valsts, pils

Lietvārdu locīšana

Jautājums	Lietvārdu deklinācijas					
	1.	2.	3.	4.	5.	6.
kas?	-s, -š	-is	-us	-a	-e	-s
kā?	-a	*-a	-us	-as	-es	-s
kam?	-am	-im	-um	-ai	-ei	-ij
ko?	-u	-i	-u	-u	-i	-i
kur? kad?	-ā	-ī	-ū	-ā	-ē	-ī
	1.	2.	3.	4.	5.	6.
kas?	-i	*-i	-i	-as	-es	-is
kā?	-u	*-u	-u	-u	*-u	*-u
kam?	-iem	*-iem	-iem	-ām	-ēm	-īm
ko?	-us	*-us	-us	-as	-es	-is
kur? kad?	-os	*-os	-os	-ās	-ēs	-īs

* Līdzskaņu mijā

Līdzskaņu mijā

- s – š kīrsis – kīrsa; klase – klašu
- t – š latvietis – latvieša; biete – biešu; nakts – nakšu
- z – ž nazis – naža; avīze – avīžu
- d – ž atbilde – atbilžu; sirds – siržu
- c – č lācis – lāča; māksliniece – mākslinieču
- dz – dž drudzis – drudža; draudze – draudžu
- l – ļ aprīlis – aprīļa; pudele – pudeļu; pils – piļu
- n – ņ dārzenis – dārzeņa; draudzene – draudzeņu; asins – asiņu
- p – pj skapis – skapja; sāpes – sāpju
- b – bj dobe – dobju
- m – mj plūme – plūmju
- v – vj šķīvis – šķīvja; virtuve – virtuvju, zivs – zivju
- sn – šn aploksne – aplokšņu

Lietvārdū *rudens, akmens, asmens, ūdens, zibens, mēness, sāls* locīšana
 (2. deklinācijas izņēmumi)

Jautājums	○	OO
kas?	rudens	*rudeņi
kā?	rudens	*rudeņu
kam?	rudenim	*rudeņiem
ko?	rudeni	*rudeņus
kur?	rudenī	*rudeņos

* Līdzskāņu mijā

Lietvārda *suns* locīšana

(2. deklinācijas izņēmums)

Jautājums	○	OO
kas?	suns	*suņi
kā?	*suņa	*suņu
kam?	sunim	*suņiem
ko?	suni	*suņus
kur?	sunī	*suņos

* Līdzskāņu mijā

IPAŠĪBAS VĀRDS

Īpašības vārdū ar nenoteikto galotni locīšana

Jautājums	○	○	OO	OO
kas?	liels	liela	lieli	lielas
kā?	liela	lielas	lielu	lielu
kam?	lielam	lielai	lieliem	lielām
ko?	lielu	lielu	lielus	lielas
kur?	lielā	lielā	lielos	lielās

Īpašības vārdū ar noteikto galotni locīšana

Jautājums	○	○	OO	OO
kas?	lielais	ielā	lielie	ielās
kā?	ielā	ielās	ielo	ielo
kam?	ielajam	ielajai	ielajiem	ielajām
ko?	ielo	ielo	ielos	ielās
kur?	ielajā	ielajā	ielajos	ielajās

Īpašības vārdū salīdzināmās pakāpes

maz-s	maz-āk-s	vis-maz-āk-ais
maz-a	maz-āk-a	vis-maz-āk-ā

VIETNIEKVĀRDI

Vietniekvārdū *es, tu, mēs, jūs* locīšana

Jautājums	○		OO	
kas?	es	tu	mēs	jūs
kā?	manis	tevis	mūsu	jūsu
kam?	man	tev	mums	jums
ko?	mani	tevi	mūs	jūs
kur?	manī	tevī	mūsos	jūsos

Vietniekvārdū *mans, tavs* locīšana

kas?	mans	mana	tavs	tava
kā?	mana	manas	tava	tavas
kam?	manam	manai	tavam	tavai
ko?	manu	manu	tavu	tavu
kur?	manā	manā	tavā	tavā

Vietniekvārdū *tas, tā, tie, tās* locīšana

Jautājums	○		OO	
kas?	tas	tā	tie	tās
kā?	tā	tās	to	
kam?	tām	tai	tiem	tām
ko?	to		tos	tās
kur?	tajā		tajos	tajās

Vietniekvārdū *šis, šī, šie, šīs* locīšana

Jautājums	○		OO	
kas?	šis	šī	šie	šīs
kā?	šī, šā	šīs, šās	šo	
kam?	šim	šai	šiem	šīm
ko?	šo		šos	šīs
kur?	šinī, šajā, šai	šinī, šajā, šai	šinīs, šajos, šais	šinīs, šajās, šais

Skaitļa vārdu un īpašības vārdu saskaņošana ar lietvārdu

Jautājums	○	OO
kas?	viens mazs zēns, brālis	divi mazi zēni, *brāļi
kā?	viена maza zēna, *brāļa	divu mazu zēnu, *brāļu
kam?	vienam mazam zēnam, brālim	diviem maziem zēniem, *brāļiem
ko?	vienu mazu zēnu, brāli	divus mazus zēnus, *brāļus
kur?	vienā mazā zēnā, brālī	divos mazos zēnos, *brāļos

Jautājums	○	OO
kas?	viena zaļa māja, egle	divas zaļas mājas, egles
kā?	vienas zaļas mājas, egles	divu zaļu māju, *egļu
kam?	vienai zaļai mājai, eglei	divām zaļām mājām, eglēm
ko?	vienu zaļu māju, egli	divas zaļas mājas, egles
kur?	vienā zaļā mājā, eglē	divās zaļās mājās, eglēs

* Līdzskāņu mijā

APSTĀKĻA VĀRDS

kad?	šodien, šovakar, šovasar, vakar, rīt, aizvakar, parīt, tad, tagad, nesen, tūlit
kur?	cauri, tur, te, tālu*
kā?	ātri*, auksti*, tā, labprāt*, labi*, slikti*, lieliski*

* Iespējamas salīdzināmās pakāpes

Apstākļa vārdu salīdzināmās pakāpes

labi	lab-āk	vis-lab-āk
tālu	tāl-āk	vis-tāl-āk
ātri	ātr-āk	vis-ātr-āk

DARBĪBAS VĀRDS

Darbības vārdu pamatformas

Nenoteiksme	Tagadne	Pagātne
šū-t	šuj	šuv-a
apciemo-t	apciemo	apciemoj-a
dari-t	dar-a	darij-a
skatī-ties	skat-ās	skatīj-ās

Darbības vārdu konjugācijas

aizbraukt, apliet, apsveikt, atbraukt, atnākt, atnest, braukt, cept, ēst, ieliet, ielūgt, ieteikt, izraut, izsaukt, kopt, lēkt, liet, likt, lit, nākt, nepatikt, nokļūt, nokrist, nonākt	I Darbības vārdiem saknē ir viena zilbe		atpūsties, atrasties, celties, ierasties, klāties, pagriezties, sākties
	-t	-ties	
aizlidot, apciemot, asarot, brokastot, burāt, celot, dejot, domāt, fotografēt, garšot, gatavot, greznot, īrēt, izmazgāt, izmeklēt, krāsot, lidot, lietot, maksāt	II Darbības vārdiem tagadnē un pagātnē ir vienāda vienskaitļa 1. personas forma, piemēram, (es) runāju (šodien) = (es) runāju (vakar)		norēķināties, pastaigāties, priecāties; saaukstēties, sauļoties; šūpoties
	-āt, -ot, -ēt	-āties, -oties, -ēties	
adīt, aicināt, atvērt, darīt, dāvināt, derēt, dibināt, dziedāt, gaidīt, gribēt, gulēt, izkārt, izmērit, izrakstīt, iztīrīt, lasīt, negulēt, noslaucīt, nosūtīt, parādīt, pārbaudīt, pasūtīt	III Darbības vārdiem pagātnē ir par vienu zilbi vairāk nekā tagadnē		atcerēties, iepazīties, izskatīties, izvēlēties, klūdīties, norēķināties, paskatīties, peldēties, precēties, skatīties, vēlēties
	-ēt, -īt, -ināt -āt (tikai zināt)	-āties, -ēties, -īties, -ināties	

Pavēles izteiksme

Vienskaitlis		Daudzskaitlis	
es	-	mēs	lasīsim! runāsim! mācīsimies!
tu	lasī! runā! mācies!	jūs	lasiet! runājet! mācieties!

Vajadzības izteiksme

Kam?	Darbības vārds	Jā + dara	Kas?
man tev viņam, viņai mums jums viņiem, viņām	(ir)	jālasa	grāmata
	bija	jāmācās	latviešu valoda
	būs	jānopērk	maize
		jāsūta	vēstule
		jāraksta	iesniegums

Darbības vārdu *būt* un *nebūt* locīšana

Kas?	Tagadne (šodien)		Pagātne (vakar)		Nākotne (rīt)	
es	esmu	neesmu	biju	nebiju	būšu	nebūšu
tu	esi	neesi	biji	nebiji	būsi	nebūsi
viņa, viņš	ir	nav	bija	nebija	būs	nebūs
mēs	esam	neesam	bijām	nebijām	būsim	nebūsim
jūs	esat	neesat	bijāt	nebijāt	būsit / -iet	nebūsit / -iet
viņas, viņi	ir	nav	bija	nebija	būs	nebūs

Darbības vārda *dot* (*iedot*, *padot*, *pārdot*) locīšana

Kas?	Tagadne (šodien)	Pagātne (vakar)	Nākotne (rīt)
es	dodu	devu	došu
tu	dod	devi	dosi
viņa, viņš	dod	deva	dos
mēs	dodam	devām	dosim
jūs	dodat	devāt	dosit / -iet
viņas, viņi	dod	deva	dos

Darbības vārda *doties* locīšana

Kas?	Tagadne (šodien)	Pagātne (vakar)	Nākotne (rīt)
es	dodos	devos	došos
tu	dodies	devies	dosies
viņa, viņš	dodas	devās	dosies
mēs	dodamies	devāmies	dosimies
jūs	dodaties	devāties	dosities / -ieties
viņas, viņi	dodas	devās	dosies

Darbības vārda *iet* (*aiziet*) locīšana

Kas?	Tagadne (šodien)	Pagātne (vakar)	Nākotne (rīt)
es	eju	gāju	iešu
tu	ej	gāji	iesi
viņa, viņš	iet	gāja	ies
mēs	ejam	gājām	iesim
jūs	ejat	gājāt	iesit / -iet
viņas, viņi	iet	gāja	ies